

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2021
(OR. en)

5930/21

SAN 52
PHARM 14

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	4 Φεβρουαρίου 2021
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2021) 44 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2021) 44 final.

σνημμ.: COM(2021) 44 final

Βρυξέλλες, 3.2.2021
COM(2021) 44 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου

{SWD(2021) 13 final}

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου: Εισαγωγή	2
2. Μια σύγχρονη προσέγγιση για τον καρκίνο: οι νέες τεχνολογίες, η έρευνα και η καινοτομία στην υπηρεσία της πρόληψης και της περίθαλψης του καρκίνου με επίκεντρο τον ασθενή	4
2.1. Πορεία αλλαγών μέσω της γνώσης και της έρευνας.....	5
2.2. Αξιοποίηση των δεδομένων και της ψηφιοποίησης στην πρόληψη και περίθαλψη του καρκίνου.....	6
3. Διάσωση ζωών μέσω της βιώσιμης πρόληψης του καρκίνου	9
3.1. Βελτίωση των βασικών γνώσεων υγείας που αφορούν τους κινδύνους και τους καθοριστικούς παράγοντες εμφάνισης καρκίνου	9
3.2. Επίτευξη μιας Ευρώπης χωρίς καπνό.....	10
3.3. Μείωση της κατάχρησης οινόπνευματος.....	11
3.4. Βελτίωση της προώθησης της υγείας μέσω της πρόσβασης σε υγιεινή διατροφή και σωματική δραστηριότητα	12
3.5. Μείωση της περιβαλλοντικής ρύπανσης.....	14
3.6. Μείωση της έκθεσης σε επικίνδυνες ουσίες και ακτινοβολία	15
3.7. Πρόληψη καρκίνων που προκαλούνται από λοιμώξεις	16
4. Βελτίωση της έγκαιρης ανίχνευσης του καρκίνου	17
5. Διασφάλιση υψηλών προδιαγραφών στην περίθαλψη του καρκίνου	20
5.1. Παροχή υψηλής ποιότητας περίθαλψης.....	20
5.2. Διασφάλιση υψηλής ποιότητας υγειονομικού δυναμικού.....	21
5.3. Διασφάλιση πρόσβασης σε βασικά φάρμακα και καινοτομία	22
5.4. Αξιοποίηση της υπόσχεσης για εξατομικευμένη ιατρική όσον αφορά την πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία του καρκίνου	23
6. Βελτίωση της ποιότητας ζωής για τους ασθενείς με καρκίνο, τους επιζώντες και τους φροντιστές.....	26
7. Μείωση των ανισοτήτων λόγω καρκίνου στην ΕΕ	29
8. Ο καρκίνος της παιδικής ηλικίας στο προσκήνιο	31
9. Χρηματοδότηση.....	33
10. Διεθνής συνεργασία και συντονισμός	35
11. Εφαρμογή και διακυβέρνηση: από κοινού υλοποίηση.....	36
12. Συμπέρασμα.....	36

1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο καρκίνος μάς αφορά όλους, με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο. Το 2020, στην Ευρωπαϊκή Ένωση διαγνώστηκαν 2,7 εκατομμύρια άνθρωποι με τη νόσο, ενώ 1,3 εκατομμύρια άτομα επιπλέον έχασαν τη ζωή τους από αυτή¹. Ο καρκίνος είναι μια διάγνωση που έχει σημαντικές επιπτώσεις στους ίδιους τους ασθενείς, αλλά επηρεάζει σοβαρά και τη ζωή συγγενών και φίλων.

Σήμερα, η Ευρώπη αντιπροσωπεύει το ένα δέκατο του παγκόσμιου πληθυσμού, αλλά και το ένα τέταρτο κρουσμάτων καρκίνου στον κόσμο. Εάν δεν αναλάβουμε αποφασιστική δράση, οι ζωές που χάνονται από καρκίνο στην ΕΕ αναμένεται να αυξηθούν κατά περισσότερο από 24 % έως το 2035², καθιστώντας τον την κύρια αιτία θανάτου στην ΕΕ. Ο συνολικός οικονομικός αντίκτυπος του καρκίνου στην Ευρώπη εκτιμάται ότι υπερβαίνει τα 100 δισ. EUR ετησίως. Επιπλέον, η πανδημία COVID-19 έχει επηρεάσει σοβαρά την περίθαλψη του καρκίνου, διαταράσσοντας την πρόληψη και τη θεραπεία, καθυστερώντας τη διάγνωση και τον εμβολιασμό και επηρεάζοντας την πρόσβαση σε φάρμακα. Από τότε που ξεκίνησε η πανδημία, ο αριθμός των διαγνώσεων καρκίνου έχει μειωθεί, προδιαγράφοντας μια μελλοντική αύξηση των κρουσμάτων.

Η ΕΕ εργάζεται εδώ και δεκαετίες για την αντιμετώπιση του καρκίνου και οι δράσεις της, για παράδειγμα **σχετικά με τον έλεγχο του καπνού** και την **προστασία από τις επικίνδυνες ουσίες**, έχουν σώσει και παρατείνει ζωές. Ωστόσο, το τελευταίο ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης κατά του καρκίνου αναπτύχθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και έκτοτε ο κόσμος έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο ως προς τη θεραπεία του καρκίνου. Η εξατομικευμένη ιατρική -ειδικά προσαρμοσμένη σε μεμονωμένες καταστάσεις και ανάγκες- έχει αλλάξει ριζικά τις προγνώσεις των ασθενών. Εντωμεταξύ, η έρευνα και η καινοτομία, όπως οι τεχνολογίες για το mRNA³, έχουν προαγάγει σημαντικότερα με τη βοήθεια των ψηφιακών τεχνολογιών την κατανόησή μας για την έναρξη και την εξέλιξη, την πρόληψη και τη διάγνωση του καρκίνου.

Η Ευρώπη χρειάζεται επείγοντως μια ανανεωμένη δέσμευση για την πρόληψη, τη θεραπεία και την περίθαλψη του καρκίνου που θα αναγνωρίζει τις αυξανόμενες προκλήσεις και τις ευκαιρίες για να τις ξεπεράσει, συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων στην περίθαλψη του καρκίνου. Χρειαζόμαστε μια συνολική κρατική προσέγγιση που να εστιάζει στον ασθενή και να μεγιστοποιεί τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών και των πληροφοριών, να ενισχύει τη συνεργασία και τις ευκαιρίες για προστιθέμενη αξία της ΕΕ, να εξαλείφει τις ανισότητες ως προς την πρόσβαση στη γνώση, την πρόληψη, τη διάγνωση και την περίθαλψη του καρκίνου, και να προσφέρει βελτιωμένη έκβαση υγείας στους ασθενείς.

Η απάντηση της ΕΕ σε αυτές τις ανάγκες είναι το **ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου**. Αντιπροσωπεύει μια **πολιτική δέσμευση να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια όσον αφορά την ανάληψη δράσης κατά του καρκίνου**. Κινητοποιώντας τη

¹ Τελευταίες εκτιμήσεις από το ευρωπαϊκό σύστημα ενημέρωσης για τον καρκίνο (ECIS) για τις χώρες της ΕΕ-27. Οι νέες διαγνώσεις καλύπτουν όλους τους τύπους καρκίνου, εκτός από τον μη μελανωματικό καρκίνο του δέρματος.

² <https://gco.iarc.fr/tomorrow/en/>.

³ Το mRNA (αγγελιοφόρο ριβονουκλεϊκό οξύ) είναι το μόριο που κατευθύνει τα κύτταρα στο σώμα να παραγάγουν πρωτεΐνες. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρασκευή εμβολίων για την πρόληψη ή τη θεραπεία ειδικών νόσων, όπως ορισμένων τύπων καρκίνου ή ιών, όπως ο ιός που προκαλεί την COVID-19.

συλλογική ισχύ της ΕΕ με στόχο την προώθηση αλλαγών προς όφελος των πολιτών μας, το σχέδιο κατά του καρκίνου περιέχει συγκεκριμένες, φιλόδοξες δράσεις που θα υποστηρίξουν, θα συντονίσουν και θα συμπληρώσουν τις προσπάθειες των κρατών μελών να μειώσουν την τालαιπωρία που προκαλεί ο καρκίνος. Σηματοδοτεί την αρχή μιας νέας εποχής στην πρόληψη και την περίθαλψη του καρκίνου, όπου οι ασθενείς έχουν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας προσυμπτωματικό έλεγχο, θεραπείες και στις τελευταίες υπερσύγχρονες τεχνολογίες αιχμής, με υποστήριξη σε επίπεδο ΕΕ που επιτρέπει οικονομίες κλίμακας και εξειδίκευσης, ενώ παράλληλα σέβεται πλήρως τις ευθύνες των κρατών μελών όσον αφορά την πολιτική υγείας⁴. Με τον τρόπο αυτό, βασίζεται στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της Προέδρου κ. φον ντερ Λάιεν. Αποτελεί επίσης άμεση απάντηση στις έντονες και σαφείς εκκλήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για δράση σε αυτόν τον τομέα.

Στόχος του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου είναι η αντιμετώπιση ολόκληρης της πορείας της νόσου. Διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις βασικούς τομείς δράσης όπου η ΕΕ μπορεί να προσθέσει τη μεγαλύτερη αξία: (1) πρόληψη, (2) έγκαιρη ανίχνευση, (3) διάγνωση και θεραπεία και (4) ποιότητα ζωής καρκινοπαθών και επιζώντων. Κατά τα επόμενα χρόνια, θα επικεντρωθεί στην έρευνα και την καινοτομία, θα αξιοποιήσει τις δυνατότητες που προσφέρουν η ψηφιοποίηση και οι νέες τεχνολογίες και θα κινητοποιήσει χρηματοοικονομικά μέσα προς στήριξη των κρατών μελών.

Με τους πολιτικούς του στόχους, οι οποίοι υποστηρίζονται από **δέκα εμβληματικές πρωτοβουλίες** και **πολλαπλές υποστηρικτικές δράσεις**, το σχέδιο κατά του καρκίνου θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναστρέψουν την κατάσταση επικρατώντας επί του καρκίνου. Θα επιτρέψει την ανταλλαγή εμπειρογνωσίας και πόρων σε ολόκληρη την ΕΕ, υποστηρίζοντας χώρες, περιφέρειες και πόλεις με λιγότερες γνώσεις και ικανότητα. Θα βοηθήσει τους ερευνητές να ανταλλάσσουν ευρήματα μεταξύ μικρών και μεγάλων κρατών μελών και να έχουν πρόσβαση σε κρίσιμα δεδομένα υγείας σχετικά με τις πιθανές αιτίες του καρκίνου και πολλά υποσχόμενες θεραπείες γι' αυτόν. Το ιατρικό προσωπικό και τα νοσοκομεία θα είναι σε θέση να αξιοποιήσουν πληθώρα κοινών πληροφοριών. Σε τελική ανάλυση, θα διασφαλίζει ότι οι ασθενείς σε ολόκληρη την ΕΕ μπορούν να απολαύουν καλύτερης περίθαλψης και θεραπείας.

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου αποτελεί βασικό πυλώνα για μια **ισχυρότερη Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας** και μια ασφαλέστερη, καλύτερα προετοιμασμένη και πιο ανθεκτική ΕΕ. Περιγράφει ουσιαστικές δράσεις για τον μετριασμό του αντικτύπου της πανδημίας COVID-19 στην περίθαλψη του καρκίνου και υποστηρίζει διαρθρωτικές βελτιώσεις για μια πιο βιώσιμη πορεία για τον καρκίνο. Επιπλέον, το νέο φιλόδοξο **πρόγραμμα EU4Health** και άλλα μέσα της ΕΕ θα παράσχουν ουσιαστική οικονομική στήριξη με **4 δισ. EUR** στα κράτη μέλη για τις προσπάθειές τους να καταστήσουν τα συστήματα υγείας τους ισχυρότερα και ικανότερα να αντιμετωπίσουν τον καρκίνο.

Η πανδημία COVID-19 και η εμπειρία στην ανάπτυξη εμβολίων μάς έδειξαν ξεκάθαρα ότι όταν συνεργαζόμαστε, όταν συγκεντρώνουμε τις προσπάθειες και τους πόρους μας, είναι δυνατόν να σημειωθεί άνευ προηγουμένου πρόοδος. Απαιτεί τη μοναδική δύναμη σύγκλισης της ΕΕ, τον καθορισμό στόχων, τον ορισμό σαφών προθεσμιών, τη δέσμευση της απαραίτητης

⁴ Βλ. άρθρο 168 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

χρηματοδότησης και τη σύνδεση των κύριων παραγόντων μέσω αποτελεσματικών συμπράξεων. Η εφαρμογή αυτής της προσέγγισης στον καρκίνο μπορεί να αποφέρει πραγματικά αποτελέσματα. Δουλεύοντας ομαδικά και συνδυάζοντας προσπάθειες σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, μπορούμε να ξεπεράσουμε τις ατομικές αδυναμίες, να μειώσουμε τον κατακερματισμό και να προσφέρουμε μια πιο αποτελεσματική και πιο ισότιμη αντίδραση στον καρκίνο. Η δύναμη και η επιτυχία πρέπει επίσης να στηριχθούν στη συνεργασία και την επικοινωνία με το ευρύτερο κοινό ώστε να στηρίξει τις κοινές μας προσπάθειες. Αναγνωρίζοντας την αξία των συμπράξεων, το σχέδιο κατά του καρκίνου βασίζεται σε μια πολυμερή προσέγγιση για «**υγεία σε όλες τις πολιτικές**» και είναι το αποτέλεσμα ευρείας διαδικασίας διαβούλευσης. Αντικατοπτρίζει τις απόψεις των ομάδων ενδιαφερομένων και των ασθενών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των κρατών μελών.

Ένα ευρύ φάσμα πολιτικών της ΕΕ θα υποστηρίξει το σχέδιο κατά του καρκίνου, με την ψηφιοποίηση, την έρευνα και την καινοτομία ως αφετηρία για μια νέα προσέγγιση στην περίθαλψη του καρκίνου στην ΕΕ. Οι δράσεις θα εκτείνονται σε διάφορους τομείς πολιτικής όπως αφενός η απασχόληση, η εκπαίδευση, η κοινωνική πολιτική και η ισότητα, αφετέρου το μάρκετινγκ, η γεωργία, η ενέργεια, το περιβάλλον και το κλίμα, αλλά και οι μεταφορές, η πολιτική συνοχής και η φορολογία. Έτσι θα μπορέσει το σχέδιο κατά του καρκίνου να αντιμετωπίσει τους παράγοντες του καρκίνου στα σχολεία μας και στον χώρο εργασίας, στα ερευνητικά εργαστήρια, στις πόλεις μας και στις αγροτικές μας κοινότητες, θα το πράξει, δε, χρησιμοποιώντας καινοτομία, υγιεινές επιλογές και βελτιώσεις στο περιβάλλον μας. Συνεργασία θα επιδιωχθεί επίσης διεθνώς, εντός του καθιερωμένου πλαισίου συνεργασίας με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) και της μακροχρόνιας συνεργασίας με τον Διεθνή του Οργανισμό Έρευνας για τον Καρκίνο.

Το σημαντικότερο από όλα είναι ότι το **ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου** θέτει στο επίκεντρό του, σε κάθε βήμα, τα συμφέροντα και την ευημερία των ασθενών, των οικογενειών τους και του ευρύτερου πληθυσμού.

2. ΜΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ: ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ, Η ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΜΕ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟΝ ΑΣΘΕΝΗ

Όσο περισσότερο κατανοούμε τις βιολογικές διεργασίες, τους παράγοντες κινδύνου και τους καθοριστικούς παράγοντες υγείας που οδηγούν στην εμφάνιση του καρκίνου, τόσο αποτελεσματικότερα μπορούμε να τον προλάβουμε, να τον εντοπίσουμε, να τον διαγνώσουμε και να τον θεραπεύσουμε. Η έρευνα για τον καρκίνο, η καινοτομία και οι νέες τεχνολογίες μπορούν να σώσουν ζωές· όμως για να σωθούν όσο το δυνατόν περισσότερες ζωές, οι νέες γνώσεις πρέπει να διαδίδονται όσο το δυνατόν ευρύτερα, ώστε οι υγειονομικές αρχές και άλλοι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να τις μετατρέπουν σε συγκεκριμένες δράσεις. Τα τελευταία 20 χρόνια έχει σημειωθεί τεράστια επιστημονική πρόοδος. Η κατανόησή μας για τον ρόλο της γενετικής και της γονιδιωματικής, αλλά και των διαφορών μεταξύ των φύλων ως προς τον καρκίνο, έχει αυξηθεί πάρα πολύ, όπως και η ψηφιοποίηση και η αυξανόμενη ισχύς των ψηφιακών αναλυτικών εργαλείων.

Ο έξυπνος συνδυασμός δεδομένων υγείας και νέων τεχνολογιών εξυπηρετεί την εκθετική ανάπτυξη εξατομικευμένης ιατρικής, η οποία καθίσταται ισχυρό εργαλείο για την αντιμετώπιση

του καρκίνου μέσω εξατομικευμένων στρατηγικών πρόληψης και θεραπείας, έτσι ώστε οι ασθενείς να λαμβάνουν τις θεραπείες που λειτουργούν καλύτερα για αυτούς και να μην σπαταλούνται χρήματα σε θεραπείες που πραγματοποιούνται με τη μέθοδο δοκιμής-σφάλματος.

Με βάση όσα έχουν ήδη επιτευχθεί από την ΕΕ, τα κράτη μέλη, τους επαγγελματίες του τομέα της υγείας, τη βιομηχανία και τις οργανώσεις ασθενών, το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα χρησιμοποιήσει το αξιοσημείωτο δυναμικό των νέων τεχνολογιών και της επιστημονικής προόδου, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών από τις συννοσηρότητες και τις κοινωνικές και συμπεριφορικές επιστήμες, για την καλύτερη αντιμετώπιση του καρκίνου σε ολόκληρη την πορεία της νόσου μέσω των εμβληματικών του πρωτοβουλιών και δράσεων. Η ΕΕ είναι σε μοναδική θέση να μεγιστοποιήσει αυτό το δυναμικό συγκεντρώνοντας επιστημονική εμπειρογνώσια, γνώσεις, δεδομένα και υπολογιστική δύναμη για να αναπτύξει καινοτόμες και εξατομικευμένες λύσεις που θα ωφελήσουν τους καρκινοπαθείς.

2.1. Πορεία αλλαγών μέσω της γνώσης και της έρευνας

Η ενίσχυση των προσπαθειών μας στην έρευνα και καινοτομία θα μας επιτρέψει να κατανοήσουμε καλύτερα τους παράγοντες κινδύνου εμφάνισης καρκίνου, αλλά και να βελτιώσουμε τις διαγνώσεις, τις θεραπείες, τις αγωγές και τις πολιτικές πρόληψης. Σε αυτόν τον στόχο θα συμβάλουν πολλές βασικές πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ.

Η **αποστολή για τον καρκίνο**⁵, η οποία προβλέπεται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», θα αποτελέσει μείζονα συνιστώσα των **επενδύσεων της ΕΕ στην έρευνα και καινοτομία για τον καρκίνο**. Θα εμβαθύνει την κατανόησή μας ως προς την πολυπλοκότητα του καρκίνου. Με βάση την έρευνα και καινοτομία, την ανάπτυξη της δημόσιας υγείας και πολιτικής, θα παράσχει στοιχεία σε πολλές από τις βασικές δράσεις του σχεδίου κατά του καρκίνου και θα προσφέρει λύσεις για τους ασθενείς, μεταξύ άλλων όσους παρουσιάζουν συννοσηρότητες.

Επιπλέον, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα **χρηματοδοτήσει ερευνητικές υποδομές, το υπολογιστικό νέφος** και δράσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας⁶. Αυτό αφορά μεταξύ άλλων την παροχή πρόσβασης στους ερευνητές σε σχετικές υποδομές και εργαλεία ενεργοποίησης. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας⁷ θα χρησιμοποιήσει τις συμπράξεις του για την καινοτομία, γνωστές ως κοινότητες γνώσης και καινοτομίας, με στόχο την παροχή μετασχηματιστικών, ανθρωποκεντρικών λύσεων κατά του καρκίνου. Οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie θα συνεχίσουν να αναπτύσσουν τις δεξιότητες των ερευνητών όσον αφορά την πρόληψη, την πρόβλεψη, την ανίχνευση, τη διάγνωση και τη

⁵ Το συμβούλιο της αποστολής για τον καρκίνο, μια ανεξάρτητη ομάδα εμπειρογνομόνων της Επιτροπής, συνέταξε πρόγραμμα-πλαίσιο με 13 συστάσεις προς εξέταση, οι οποίες θα χρησιμεύσουν ως βάση για την υλοποίηση της αποστολής για τον καρκίνο, https://ec.europa.eu/info/publications/conquering-cancer-mission-possible_el

⁶ <https://ec.europa.eu/research/eic/index.cfm>.

⁷ <https://eit.europa.eu>.

θεραπεία του καρκίνου⁸. Για την περίοδο 2021-2025, το Πρόγραμμα Έρευνας και Κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (EYPATOM) θα υποστηρίξει την έρευνα για την προστασία των ασθενών που απολαύουν διαγνωστικών και καρκινικών θεραπειών οι οποίες περιλαμβάνουν πηγές ακτινοβολίας.

Δύο νέες συμπράξεις που προβλέπονται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» θα αξιοποιήσουν πλήρως τις επενδύσεις στην έρευνα και θα προσκομίσουν απτά οφέλη για τους ασθενείς. Η προτεινόμενη **Πρωτοβουλία για Καινοτόμο Υγεία** θα συμβάλει στη δημιουργία ενός οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας σε ολόκληρη την ΕΕ. Θα προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ της βιομηχανίας υγείας, της πανεπιστημιακής κοινότητας και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων για τη μετατροπή των επιστημονικών γνώσεων σε καινοτομίες που αφορούν την πρόληψη, τη διάγνωση, τη θεραπεία και τη διαχείριση νόσων, συμπεριλαμβανομένου του καρκίνου. Η προτεινόμενη **σύμπραξη για τον μετασχηματισμό των συστημάτων υγείας και περίθαλψης**, η οποία προωθεί τη συνεργασία μεταξύ αρχών υγείας και περίθαλψης, περιφερειών, ασθενών και επαγγελματιών του τομέα της υγείας, θα παράσχει πληροφορίες ως προς τον τρόπο καλύτερης αξιοποίησης των ευκαιριών έρευνας και καινοτομίας.

Εμβληματική δράση 1: Το 2021 θα εγκαινiasτεί νέο **Κέντρο Γνώσης για τον Καρκίνο** εντός του Κοινού Κέντρου Ερευνών για να βοηθήσει στον συντονισμό επιστημονικών και τεχνικών πρωτοβουλιών που σχετίζονται με τον καρκίνο σε επίπεδο ΕΕ. Θα ενεργεί ως διαμεσολαβητής γνώσεων, διαχέοντας την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών και εκδίδοντας οδηγίες για την παροχή στοιχείων όσον αφορά τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων δράσεων στο πλαίσιο του σχεδίου κατά του καρκίνου. Θα συμβάλει, για παράδειγμα, στην ευρωπαϊκή πρωτοβουλία απεικόνισης του καρκίνου, στον ευρωπαϊκό χώρο δεδομένων για την υγεία και στην έρευνα που διεξάγεται στο πλαίσιο της αποστολής για τον καρκίνο.

2.2. Αξιοποίηση των δεδομένων και της ψηφιοποίησης στην πρόληψη και περίθαλψη του καρκίνου

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη στον τομέα της υγείας. Το 30 % των παγκοσμίως αποθηκευμένων δεδομένων παράγονται επί του παρόντος από υγειονομικά συστήματα. Όμως ο τομέας της υγείας υστερεί ως προς την αξιοποίηση αυτών των δυνατοτήτων. Είναι ένας τομέας «πλούσιος σε δεδομένα αλλά φτωχός σε πληροφορίες»⁹.

Η περίθαλψη του καρκίνου είναι ένας από τους σημαντικότερους τομείς ασθενειών που θα επωφεληθούν από την Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Στρατηγική¹⁰, χάρη στην καλύτερη εκμετάλλευση

⁸ Οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie (MSCA) αποτελούν το εμβληματικό πρόγραμμα της ΕΕ για την κινητικότητα και την κατάρτιση των ερευνητών μέσω της ανάπτυξης εξαιρετικών διδακτορικών προγραμμάτων, συνεργατικής έρευνας και προγραμμάτων υποτροφιών και συμβάλλουν στην άριστη έρευνα, https://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/node_en.

⁹ ΟΟΣΑ (2019), *Health in the 21st Century: Putting Data to Work for Stronger Health Systems*, Μελέτες πολιτικής υγείας του ΟΟΣΑ, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/e3b23f8e-en>.

¹⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>.

πραγματικών δεδομένων¹¹ με τη χρήση ισχυρών εργαλείων όπως η τεχνητή νοημοσύνη και τα υψηλών επιδόσεων υπολογιστικά συστήματα¹². Παρά ταύτα, εξακολουθούν να υφίστανται εμπόδια όσον αφορά τη διαλειτουργικότητα¹³, τα νομικά και ηθικά πρότυπα, τη διακυβέρνηση, την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, τις τεχνικές απαιτήσεις¹⁴ και τη συμμόρφωση με τους κανόνες περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων¹⁵.

Τα **ηλεκτρονικά μητρώα υγείας** αναμένεται να καταστούν κρίσιμης σημασίας εργαλεία για την πρόληψη και την περίθαλψη του καρκίνου¹⁶. Διασφαλίζουν ότι οι κλινικές πληροφορίες διαβιβάζονται αποτελεσματικά μεταξύ ογκολόγων, ακτινολόγων και χειρουργών, ενισχύοντας τη θεραπεία των ασθενών και τις πιθανότητες επιβίωσης. Τα μητρώα υγείας μπορούν επίσης να καταγράφουν καλύτερα τις εμπειρίες και την έκβαση των ασθενών στον τομέα της ογκολογίας, σχηματίζοντας μια σαφέστερη εικόνα από το 5 % που συμμετέχουν σε κλινικές δοκιμές. Ο συνδυασμός μητρώων υγείας, πάντοτε σε συμμόρφωση με τους κανόνες της ΕΕ περί προστασίας των δεδομένων, με άλλα σύνολα δεδομένων, όπως η γονιδιωματική, μπορεί να προσφέρει ακόμη καλύτερες πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα των θεραπειών και τη βελτιστοποίησή τους¹⁷.

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου επιδιώκει να αξιοποιήσει στο έπακρο το δυναμικό των δεδομένων και της ψηφιοποίησης. Ο **ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων για την υγεία (EHDS)**, ο οποίος θα προταθεί το 2021, θα δώσει την ευκαιρία σε καρκινοπαθείς να έχουν ασφαλή πρόσβαση και να διαβιβάζουν τα ηλεκτρονικά μητρώα υγείας τους σε ολοκληρωμένο μορφότυπο στα ηλεκτρονικά μητρώα υγείας σε παρόχους υγειονομικής περίθαλψης και σε διασυνοριακό επίπεδο στην ΕΕ. Ο EHDS θα παρέχει στους ιατρούς γενικής ιατρικής και στους ειδικούς πρόσβαση στα κλινικά δεδομένα των ασθενών, διασφαλίζοντας την παροχή υπηρεσιών υγείας και περίθαλψης σε ολόκληρη την πορεία του ασθενούς, ενώ θα συνδεθεί και με το κέντρο γνώσης για τον καρκίνο με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής ανταλλαγής διδαγμάτων. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή θα επιδιώξει να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για έναν κοινό μορφότυπο ανταλλαγής για τα ηλεκτρονικά μητρώα υγείας, αλλά και για την αντιμετώπιση θεμάτων ασφάλειας των δεδομένων, ιδιωτικότητας και διαλειτουργικότητας.

-
- ¹¹ Τα πραγματικά δεδομένα είναι δεδομένα που σχετίζονται με την υγεία και προέρχονται από έναν ποικιλόμορφο ανθρώπινο πληθυσμό υπό πραγματικές συνθήκες. Στα δεδομένα αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται ιατρικά μητρώα υγείας, αρχεία, βιοτράπεζες, διοικητικά δεδομένα, έρευνες υγείας, μελέτες παρατήρησης, δεδομένα ασφάλισης υγείας, δεδομένα που παράγονται από εφαρμογές κινητών συσκευών κ.λπ.
- ¹² Γνωστά επίσης ως υπερυπολογιστές, αφορούν συστήματα υπολογιστών με εξαιρετικά υψηλή υπολογιστική ισχύ που μπορούν να επιλύουν εξαιρετικά πολύπλοκα και απαιτητικά προβλήματα. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/el/policies/high-performance-computing>.
- ¹³ Από την άποψη αυτή, τις εν λόγω προσπάθειες θα στηρίζει το ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:52017DC0134>.
- ¹⁴ Couespel, N., et al., *Strengthening Europe in the fight against cancer*, μελέτη για την Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων, Τμήμα Πολιτικής για πολιτικές που αφορούν την οικονομία, την επιστήμη και την ποιότητα ζωής, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Λουξεμβούργο, 2020.
- ¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj?locale=el>.
- ¹⁶ Το ηλεκτρονικό μητρώο υγείας είναι μια συλλογή διαχρονικών ιατρικών μητρώων ή παρόμοιας τεκμηρίωσης ενός ατόμου, σε ψηφιακή μορφή [Σύσταση (ΕΕ) 2019/243 της Επιτροπής, της 6ης Φεβρουαρίου 2019, σχετικά με έναν ευρωπαϊκό μορφότυπο ανταλλαγής ηλεκτρονικών μητρώων υγείας].
- ¹⁷ Agarwala, V. et al. (2018), *Real-World Evidence In Support Of Precision Medicine: Clinico-Genomic Cancer Data As A Case Study*, Health Affairs, τ. 37/5, σ. 765-772.

Εκτός από την ψηφιοποίηση των δεδομένων για την υγεία, η συνδυασμένη χρήση νέων τεχνολογιών, όπως η τεχνητή νοημοσύνη και τα υψηλών επιδόσεων υπολογιστικά συστήματα, μπορεί να βοηθήσει στην ταχεία επεξεργασία μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων υγείας, αλλά και να στηρίξει την ανάπτυξη καλύτερα στοχευμένων μηχανισμών προσυμπτωματικού ελέγχου. Μπορεί επίσης να οδηγήσει σε ταχύτερες και καλύτερες διαγνώσεις αυτοματοποιώντας και τυποποιώντας εργασίες, ενώ ταυτόχρονα αποφεύγονται πιθανές προκαταλήψεις λόγω φύλου και φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής. Επιπλέον, τα υψηλών επιδόσεων υπολογιστικά συστήματα μπορούν να μας βοηθήσουν στην εκτέλεση πολύπλοκων προσομοιώσεων μοριακών και κυτταρικών αλληλεπιδράσεων, όπως με την εικονική δοκιμή της αποτελεσματικότητας νέων ή αναπροσαρμοσμένων φαρμάκων.

Εμβληματική δράση 2: Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την απεικόνιση του καρκίνου θα θεσπιστεί το 2022 με στόχο την ανάπτυξη στην ΕΕ «άτλαντα» εικόνων σχετιζόμενων με τον καρκίνο, καθιστώντας ανώνυμες εικόνες προσβάσιμες σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων σε όλο το οικοσύστημα των νοσοκομείων, των ερευνητών και των παραγωγών καινοτομίας. Θα αποτελέσει συνέχεια της πρότασης για την ίδρυση του ευρωπαϊκού χώρου δεδομένων για την υγεία και θα συμπεριλαμβάνει τις προγραμματισμένες νέες εγκαταστάσεις για δοκιμές και πειραματισμούς με στόχο τη σύνδεση των δεδομένων με εργαλεία όπως τα υψηλών επιδόσεων υπολογιστικά συστήματα και η τεχνητή νοημοσύνη, συμπεριλαμβανομένων επίσης σημείων αναφοράς για τους αλγόριθμους προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου. Με την υποστήριξη κόμβων ψηφιακής καινοτομίας, η πρωτοβουλία θα βελτιώσει περαιτέρω την εξατομικευμένη ιατρική και θα υποστηρίζει καινοτόμες λύσεις χάρη στη μεγαλύτερη ακρίβεια και αξιοπιστία στην ελάχιστη επεμβατική διάγνωση και στην παρακολούθηση των θεραπειών.

Επιπλέον, το ευρωπαϊκό σύστημα ενημέρωσης για τον καρκίνο¹⁸, το οποίο παρακολουθεί το άγχος του καρκίνου στην Ευρώπη, θα επεκταθεί από το 2021. Θα περιλαμβάνει νέους δείκτες που θα αναλύονται επίσης βάσει της σταδιοποίησης του καρκίνου¹⁹ και ένα νέο τμήμα για τους καρκίνους της παιδικής ηλικίας. Στα νέα χαρακτηριστικά θα περιλαμβάνονται επίσης λεπτομερέστερα δεδομένα σε υποεθνικό επίπεδο, διευκολύνοντας έτσι τις συνδέσεις με περιβαλλοντικά²⁰ και κοινωνικοοικονομικά δεδομένα. Θα βοηθά στην παρακολούθηση της προόδου και των μελλοντικών αναγκών στην αντιμετώπιση του καρκίνου σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο. Οι πληροφορίες αυτές είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση και την αντιμετώπιση του καρκίνου.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες για την έρευνα, την καινοτομία και την ψηφιοποίηση

- Δημιουργία Κέντρου Γνώσης για τον Καρκίνο προς διευκόλυνση του συντονισμού επιστημονικών και τεχνικών πρωτοβουλιών που σχετίζονται με τον καρκίνο σε επίπεδο ΕΕ – 2021.

¹⁸ Το ευρωπαϊκό σύστημα ενημέρωσης για τον καρκίνο (ECIS) θα ενταχθεί στο Κέντρο Γνώσης για τον Καρκίνο, <https://ecis.jrc.ec.europa.eu/>.

¹⁹ Η σταδιοποίηση του καρκίνου περιγράφει την επέκταση ενός όγκου και λαμβάνει υπόψη το μέγεθός του, τη διήθηση σε γειτονικά όργανα και την παρουσία σε άλλα πιο απομακρυσμένα όργανα (μεταστατικός καρκίνος).

²⁰ Για παράδειγμα, με δεδομένα από το πρόγραμμα παρακολούθησης της ανθρώπινης βιολογίας για το πρόγραμμα της ΕΕ (<https://www.hbm4eu.eu/>) ή με περιβαλλοντικά δεδομένα διαθέσιμα μέσω της πλατφόρμας πληροφοριών για την παρακολούθηση χημικών προϊόντων (<https://ipchem.jrc.ec.europa.eu/>).

- Δρομολόγηση ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας απεικόνισης του καρκίνου προς στήριξη της ανάπτυξης νέων ψηφιακών εργαλείων για τη βελτίωση της εξατομικευμένης ιατρικής και των καινοτόμων λύσεων – 2022.

Άλλες δράσεις

- Δυνατότητα για τους ασθενείς με καρκίνο να έχουν ασφαλή πρόσβαση και να μοιράζονται ηλεκτρονικά μητρώα υγείας για διασυννοριακή πρόληψη και θεραπεία μέσω του ευρωπαϊκού χώρου δεδομένων για την υγεία – 2021-2025.
- Επέκταση του ευρωπαϊκού συστήματος ενημέρωσης για τον καρκίνο – 2021-2022.
- Δρομολόγηση συμπράξεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για τη μετατροπή των επιστημονικών γνώσεων σε καινοτομίες – 2021.

3. ΔΙΑΣΩΣΗ ΖΩΩΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Η πρόληψη είναι αποτελεσματικότερη από οποιαδήποτε θεραπεία. Το 40 % περίπου των κρουσμάτων καρκίνου στην ΕΕ μπορεί να προληφθεί. Η πρόληψη είναι επίσης η πλέον οικονομικά αποδοτική μακροπρόθεσμη στρατηγική ελέγχου του καρκίνου. Επωφελούμενο από μια συνολική κρατική προσέγγιση, το σχέδιο κατά του καρκίνου στοχεύει στην ευαισθητοποίηση και την **αντιμετώπιση βασικών παραγόντων κινδύνου**, όπως καρκίνων που προκαλούνται από το κάπνισμα, την κατάχρηση οινόπνευματος, την παχυσαρκία και την έλλειψη σωματικής δραστηριότητας, την έκθεση σε ρύπανση, καρκινογόνες ουσίες και ακτινοβολία, καθώς και καρκίνων που προκαλούνται από μολυσματικούς παράγοντες. Το σχέδιο κατά του καρκίνου λαμβάνει επίσης υπόψη **καθοριστικούς παράγοντες υγείας**, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, του φύλου, της ηλικίας και της απασχόλησης. Επιπλέον, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στις ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση στην πρόληψη και την περίθαλψη του καρκίνου που επηρεάζουν, για παράδειγμα, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με αναπηρίες ή τις μειονότητες.

Η υποστήριξη των δράσεων των κρατών μελών θα συμπληρωθεί με πρωτοβουλίες της ΕΕ που εστιάζουν στη γονιδιωματική του καρκίνου και με έρευνες για τον εντοπισμό της γενετικής προδιάθεσης ατόμων να αναπτύξουν καρκίνο, ανοίγοντας νέες προοπτικές για την **εξατομικευμένη αξιολόγηση κινδύνου και τη στοχευμένη πρόληψη του καρκίνου** (βλ. κεφάλαιο 5.4).

3.1. Βελτίωση των βασικών γνώσεων υγείας που αφορούν τους κινδύνους και τους καθοριστικούς παράγοντες εμφάνισης καρκίνου

Η βελτίωση της πρόσβασης και της κατανόησης των παραγόντων κινδύνου και των καθοριστικών παραγόντων υγείας είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση της έκβασης της υγείας, ειδικά για σύνθετες νόσους όπως ο καρκίνος. Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα δρομολογήσει δράσεις ώστε να παράσχει στους πολίτες τις πληροφορίες και τα εργαλεία που χρειάζονται για να κάνουν πιο υγιεινές επιλογές. Η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ υγειονομικών και κοινωνικών υπηρεσιών και της κοινότητας αποτελεί σημαντικό μέρος του σχεδίου κατά του καρκίνου. Περιλαμβάνει κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς και νοσηλευτές – θα εκπαιδεύσουν το κοινό σχετικά με την υγιεινή συμπεριφορά και τους ασθενείς σχετικά με τρόπους καλής ζωής μετά τη θεραπεία του καρκίνου.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας κατά του καρκίνου θα επικαιροποιηθεί ώστε να ληφθούν υπόψη οι τελευταίες επιστημονικές εξελίξεις και θα προστεθούν νέες τεκμηριωμένες συστάσεις για τη βελτίωση των βασικών γνώσεων στον τομέα της υγείας. Το σχέδιο κατά του καρκίνου στοχεύει στην ενημέρωση τουλάχιστον του 80 % του πληθυσμού όσον αφορά τον κώδικα έως το 2025. Η «εφαρμογή της ΕΕ για κινητές συσκευές για την πρόληψη του καρκίνου», η οποία θα χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος EU4Health, θα προσφέρει στους πολίτες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο μείωσης των κινδύνων καρκίνου. Με τον τρόπο αυτό, θα επεκτείνει την κάλυψη του κώδικα και - με πληροφορίες σχετικά με το πώς να επωφελούνται από τις νέες εξελίξεις ως προς την εξατομικευμένη αξιολόγηση του κινδύνου καρκίνου - θα δώσει στους ανθρώπους την ευκαιρία να διαχειρίζονται τη δική τους υγεία. Θα εγκαινιαστεί επίσης νέο έργο με τίτλο «Βασικές γνώσεις υγείας για την πρόληψη και τη θεραπεία του καρκίνου» για την ανάπτυξη και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών προς ενίσχυση των βασικών γνώσεων υγείας σε προγράμματα πρόληψης και περίθαλψης του καρκίνου, με έμφαση στις μειονεκτούσες ομάδες. Η διάρκεια υλοποίησης των μέτρων είναι η περίοδος 2021-2025.

3.2. Επίτευξη μιας Ευρώπης χωρίς καπνό

Η κατανάλωση καπνού εξακολουθεί να είναι η κύρια αιτία καρκίνου που μπορεί να προληφθεί, με το 27 % όλων των καρκίνων να αποδίδονται στη χρήση καπνού²¹. Με την εξάλειψη της χρήσης καπνού, θα μπορούσαν να αποφευχθούν οι εννέα στις δέκα περιπτώσεις καρκίνου του πνεύμονα.

Μέσω της αυστηρής επιβολής του πλαισίου ελέγχου της ΕΕ για τον καπνό και της προσαρμογής του στις νέες εξελίξεις και τις τάσεις της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων αυστηρότερων κανόνων για τα νέα προϊόντα²², το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα προτείνει δράσεις από το 2021 που θα συμβάλουν στη δημιουργία μιας «γενιάς χωρίς καπνό», όπου λιγότερο από το 5 % του πληθυσμού θα χρησιμοποιεί καπνό έως το 2040, σε σύγκριση με το 25 % περίπου σήμερα. Ενδιάμεσος στόχος είναι η επίτευξη του στόχου του ΠΟΥ για σχετική μείωση κατά 30 % στη χρήση καπνού έως το 2025 σε σύγκριση με το 2010, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ρυθμό διάδοσης του καπνίσματος ύψους περίπου 20 % στην ΕΕ. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να δίνει προτεραιότητα στην προστασία των νέων από τις βλαβερές συνέπειες του καπνού και των συναφών προϊόντων²³.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων θα ενισχυθούν τα ρυθμιστικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ. Η φορολογία του καπνού είναι ένα από τα αποτελεσματικότερα μέσα για την καταπολέμηση της κατανάλωσης καπνού, ιδίως όσον αφορά την αποτροπή των νέων από το να ξεκινήσουν το κάπνισμα. Θα ληφθούν αποφασιστικά μέτρα, αναθεωρώντας την οδηγία για τα προϊόντα καπνού, την οδηγία για τη φορολογία του καπνού²⁴ και το νομικό πλαίσιο για τις

²¹ Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Περιφερειακό Γραφείο για την Ευρώπη, 18.02.2020, στη διεύθυνση <https://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/tobacco/news/news/2020/2/tobacco-use-causes-almost-one-third-of-cancer-deaths-in-the-who-european-region>.

²² Για παράδειγμα: νέα προϊόντα καπνού, ηλεκτρονικά τσιγάρα, φυτικά προϊόντα για κάπνισμα.

²³ Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωβαρόμετρου, η τάση έχει αντιστραφεί για τα ποσοστά καπνίσματος των νέων (ηλικίας 15-24 ετών), τα οποία μειώθηκαν στο 20 % το 2020 από 25 % το 2014, μετά το υψηλότερο ποσοστό ύψους 29 % το 2017.

²⁴ Οδηγία 2011/64/ΕΕ του Συμβουλίου.

διασυνοριακές αγορές καπνού από ιδιώτες²⁵. Σε αυτά περιλαμβάνονται η προσπάθεια με πλήρη διαφάνεια για απλή συσκευασία και πλήρη απαγόρευση των γεύσεων, η χρήση υφιστάμενων φορέων της ΕΕ για τη βελτίωση της αξιολόγησης των συστατικών, η επέκταση της φορολογίας στα νέα προϊόντα καπνού και η αντιμετώπιση της διαφήμισης, της προώθησης και της χορηγίας καπνού στο Διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Έως το 2023, η Επιτροπή θα προτείνει την **επικαιροποίηση της σύστασης του Συμβουλίου για περιβάλλον χωρίς καπνό**, επεκτείνοντας το πεδίο εφαρμογής της στα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα, όπως ηλεκτρονικά τσιγάρα και προϊόντα αεριοποιημένου καπνού, αλλά και διευρύνοντας τους χώρους χωρίς καπνό, συμπεριλαμβανομένων των υπαίθριων χώρων. Το σχέδιο κατά του καρκίνου θα δώσει ώθηση για καλύτερη επιβολή της νομοθεσίας των κρατών μελών όσον αφορά τις εθνικές στρατηγικές ελέγχου του καπνού, ιδίως όσον αφορά τις πωλήσεις σε ανηλίκους και τις εκστρατείες διακοπής του καπνίσματος. Αυτό θα συμβάλει στην καλύτερη εφαρμογή **της σύμβασης-πλαίσιο του ΠΟΥ για τον έλεγχο του καπνού**, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων για διαφάνεια²⁶ και λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις αρχές του Μητρώου Διαφάνειας²⁷. Επιπλέον, το σύστημα εντοπισμού και παρακολούθησης της ΕΕ θα επεκταθεί σε όλα τα προϊόντα καπνού έως το 2024.

3.3. Μείωση της κατάχρησης οиноπνεύματος

Η βλάβη που σχετίζεται με το οινόπνευμα αποτελεί σημαντική πηγή ανησυχίας για τη δημόσια υγεία στην ΕΕ. Το 2016, ο καρκίνος ήταν η κύρια αιτία θανάτων που οφείλονται στο οινόπνευμα με μερίδιο 29 %, και ακολουθούσαν η κίρρωση του ήπατος (20 %), οι καρδιαγγειακές παθήσεις (19 %) και οι τραυματισμοί (18 %)²⁸. Η Επιτροπή θα αυξήσει τη στήριξη προς τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη για την εφαρμογή **βέλτιστων πρακτικών** και δραστηριοτήτων **ανάπτυξης ικανοτήτων** με στόχο τη μείωση της κατάχρησης οиноπνεύματος σύμφωνα με τους επιμέρους στόχους των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) του ΟΗΕ. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται στόχος επίτευξης σχετικής μείωσης κατά τουλάχιστον 10 % της κατάχρησης οиноπνεύματος έως το 2025²⁹. Επιπλέον, η Επιτροπή θα **επανεξετάσει τη νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τη φορολογία του οиноπνεύματος** και τις διασυνοριακές αγορές οиноπνεύματος από ιδιώτες³⁰, διασφαλίζοντας ότι παραμένει κατάλληλη ώστε να εξισορροπούνται οι στόχοι των δημοσίων εσόδων και της προστασίας της υγείας.

Για να μειωθεί η έκθεση των νέων στην εμπορία οиноπνευματωδών, η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας για τις υπηρεσίες

²⁵ Άρθρο 32 της οδηγίας 2008/118/ΕΚ.

²⁶ Σύμβαση-πλαίσιο του ΠΟΥ για τον έλεγχο του καπνού, άρθρο 5 παράγραφος 3, https://www.who.int/fctc/text_download/en/.

²⁷ <https://ec.europa.eu/transparencyregister/public/homePage.do?locale=en>.

²⁸ Για τα κράτη μέλη της ΕΕ, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Νορβηγία και την Ελβετία: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0009/386577/fs-alcohol-eng.pdf

²⁹ Μεταξύ 2010 και 2016, στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιτεύχθηκε μείωση μόνο κατά 1,5 % της συνολικής κατανάλωσης: Ενημερωτικό δελτίο του ΠΟΥ για τους ΣΒΑ: Κατανάλωση οиноπνεύματος και βιώσιμη ανάπτυξη (2020).

³⁰ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/study_assessing_articles_32_and_36_of_council_directive_2008118ec_concerning_the_general_arrangements_for_excise_duty.pdf.

οπτικοακουστικών μέσων επί των εμπορικών ανακοινώσεων για τα οινοπνευματώδη ποτά, μεταξύ άλλων σε διαδικτυακές πλατφόρμες κοινής χρήσης βίντεο. Κάτι τέτοιο συνεπάγεται συνεργασία με τα κράτη μέλη και την ομάδα των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων (ERGA) και με τα ενδιαφερόμενα μέρη με σκοπό την ενθάρρυνση πρωτοβουλιών αυτορρύθμισης και από κοινού ρύθμισης. Επιπλέον, η Επιτροπή θα επανεξετάσει την πολιτική της σχετικά με την προώθηση των οινοπνευματωδών ποτών και, επιπλέον, θα προτείνει πριν από τα τέλη του 2022 **υποχρεωτική αναγραφή** του καταλόγου συστατικών και της διατροφικής δήλωσης επάνω στις ετικέτες των οινοπνευματωδών ποτών και πριν από τα τέλη του 2023 την αναγραφή **προειδοποιήσεων για την υγεία επάνω στις ετικέτες**. Θα παρέχεται επίσης υποστήριξη στα κράτη μέλη για την εφαρμογή τεκμηριωμένων σύντομων παρεμβάσεων³¹ σχετικά με το οινόπνευμα στην πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη, στον χώρο εργασίας και στις κοινωνικές υπηρεσίες.

3.4. Βελτίωση της προώθησης της υγείας μέσω της πρόσβασης σε υγιεινή διατροφή και σωματική δραστηριότητα

Ο κίνδυνος καρκίνου αυξάνεται από τον συνδυασμό των συνεπειών της ανθυγιεινής διατροφής και της σωματικής αδράνειας³². Όσον αφορά τη διατροφή, η Επιτροπή θα **μειώσει περαιτέρω την παρουσία καρκινογόνων μολυσματικών ουσιών** στα τρόφιμα. Θα ορίσει ανώτατα επίπεδα για περισσότερες από αυτές τις μολυσματικές ουσίες, με βάση τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία. Στη συνέχεια, το σχέδιο κατά του καρκίνου θα επικεντρωθεί σε μέτρα για την ευρύτερη διάθεση υγιεινών τροφίμων. Ταυτόχρονα θα διερευνήσει με τα κράτη μέλη φορολογικά κίνητρα για την αύξηση της κατανάλωσής τους, καθώς και μέτρα για τη βελτίωση της πληροφόρησης των καταναλωτών και των βασικών γνώσεων υγείας, αλλά και την αντιμετώπιση της εμπορίας και της διαφήμισης προϊόντων που συνδέονται με κινδύνους καρκίνου.

Η αντιμετώπιση της παχυσαρκίας και του διαβήτη ξεκινά στην παιδική ηλικία. Η Επιτροπή θα **αξιολογήσει το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την παιδική παχυσαρκία 2014-2020** και θα προτείνει συνέχειά του. Όπως ανακοινώθηκε στη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»³³, η Επιτροπή θα προτείνει επίσης την αναθεώρηση του **προγράμματος της ΕΕ για την προώθηση της κατανάλωσης φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολεία το 2023** προκειμένου να διευρυνθεί η διαθεσιμότητα υγιεινών προϊόντων για παιδιά και να βελτιωθεί η κατανόησή τους σχετικά με τα οφέλη της υγιεινής διατροφής, με την υποστήριξη της «εφαρμογής για κινητά της ΕΕ για την πρόληψη του καρκίνου». Θα προτείνει επίσης εναρμονισμένη, **υποχρεωτική διατροφική επισήμανση στο εμπόριο μέρος της συσκευασίας** για να δώσει τη δυνατότητα στους καταναλωτές να κάνουν ενημερωμένες, υγιεινές και βιώσιμες επιλογές τροφίμων.

³¹ Οι σύντομες παρεμβάσεις σχετικά με το οινόπνευμα έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές ως προς τη διαχείριση της κατανάλωσης οινοπνεύματος για όσους κάνουν κατάχρηση και δεν αναζητούν θεραπεία. Οι σύντομες παρεμβάσεις αποτελούν θέμα συζήτησης που αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση του ατόμου ως προς την επικίνδυνη συμπεριφορά του, ώστε να παρακινηθεί να την αλλάξει.

³² Wild CP, Weiderpass E, Stewart BW, εκδότες (2020). *World Cancer Report: Cancer Research for Cancer Prevention*, Λυών, Γαλλία: Διεθνής Οργανισμός Έρευνας για τον Καρκίνο. <http://publications.iarc.fr/586>.

³³ https://ec.europa.eu/food/farm2fork_en

Το μάρκετινγκ και η διαφήμιση έχουν σχεδιαστεί για να επηρεάζουν τις επιλογές που κάνουν οι καταναλωτές. Η Επιτροπή σχεδιάζει να εκπονήσει έκθεση υλοποίησης το 2022 σχετικά με **την οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων**, μεταξύ άλλων ως προς τις εμπορικές ανακοινώσεις σχετικά με ανθυγιεινά τρόφιμα και ποτά. Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη στην προσπάθειά τους για ανασχεδιασμό και εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών για τη μείωση της εμπορίας ανθυγιεινών προϊόντων διατροφής, μεταξύ άλλων μέσω κοινής δράσης για την εφαρμογή επικυρωμένων βέλτιστων πρακτικών στη διατροφή. Η Επιτροπή προβαίνει σε αναθεώρηση³⁴ της πολιτικής για την προώθηση των γεωργικών προϊόντων με σκοπό την ενίσχυση της συμβολής της στη βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση και σύμφωνα με τη μετάβαση σε μια πιο φυτική διατροφή, με λιγότερο κόκκινο και μεταποιημένο κρέας και άλλα τρόφιμα που συνδέονται με κινδύνους καρκίνου³⁵ και περισσότερα φρούτα και λαχανικά.

Τα φορολογικά μέτρα μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην προαγωγή της υγείας. Η πρόταση της Επιτροπής για τους συντελεστές ΦΠΑ επιτρέπει στα κράτη μέλη να κάνουν πιο στοχευμένη χρήση των συντελεστών, για παράδειγμα προκειμένου να στηρίζουν τη διαθεσιμότητα και την προσιτή τιμή υγιεινών και θρεπτικών τροφίμων. Επιπλέον, το 2022 η Επιτροπή θα δημοσιεύσει **μελέτη που θα χαρτογραφεί τα φορολογικά μέτρα και τις πολιτικές τιμολόγησης** για τα σάκχαρα, τα αναψυκτικά και τα οινοπνευματώδη ποτά. Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή θα εξετάσει τη σκοπιμότητα της πρότασης νέων φορολογικών μέτρων για τα σάκχαρα και τα αναψυκτικά.

Η εκστρατεία «**HealthyLifestyle4All**», που θα εγκαινιαστεί το 2021 με τη συμμετοχή, μεταξύ άλλων, βασικών τομέων που προωθούν τον αθλητισμό, τη σωματική δραστηριότητα και την υγιεινή διατροφή, θα συμβάλει στους στόχους του σχεδίου κατά του καρκίνου. Τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις και οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών θα κληθούν να συμβάλουν ενεργά στη διασφάλιση ότι οι υγιεινές επιλογές θα καταστούν και εύκολες και οικονομικά προσιτές. Για τη μείωση των ανισοτήτων, η πρωτοβουλία HealthyLifestyle4All θα επικεντρωθεί στη συμμετοχή ατόμων από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά στρώματα και μειονεκτουσών ομάδων, όπως άτομα με αναπηρίες ή με μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο, αλλά και στη διασφάλιση ισόρροπης συμμετοχής των φύλων. Η Επιτροπή θα προωθήσει επενδύσεις σε υποδομές ενεργού κινητικότητας, κυλικεία με υγιεινά προϊόντα και θα αναπτύξει μέτρα προσέγγισης του κοινού. Οι προσπάθειες αυτές θα διοχετευθούν μέσω σημαντικών πρωτοβουλιών της ΕΕ, όπως η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού, το πρόγραμμα της ΕΕ για τα σχολεία, το πρόγραμμα Erasmus και η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας, αλλά και μέσω της ενωσιακής πολιτικής για την προώθηση των γεωργικών προϊόντων διατροφής.

Άλλες δράσεις και πρωτοβουλίες της ΕΕ θα περιλαμβάνουν τον **οδηγό σχεδιασμού αειφόρου αστικής κινητικότητας** για τη σύνδεση των μεταφορών και της υγείας³⁶. Επιπλέον, η Επιτροπή

³⁴ Πρωτοβουλία της Επιτροπής για την αναθεώρηση της πολιτικής για την προώθηση των γεωργικών προϊόντων διατροφής της ΕΕ, κανονισμός (ΕΕ) 1144/2014 <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12782-Information-and-promotion-measures-for-agricultural-and-food-products-in-the-internal-market-and-in-non-EU-countries>.

³⁵ <https://monographs.iarc.fr/wp-content/uploads/2018/06/mono114.pdf>.

³⁶ https://www.eltis.org/sites/default/files/linking_transport_and_health_in_sumps.pdf.

θα αναθεωρήσει το 2021 τη δέσμη μέτρων για την αστική κινητικότητα του 2013 προκειμένου να υποστηρίξει βιώσιμες και υγιεινές μεταφορές και κινητικότητα.

3.5. Μείωση της περιβαλλοντικής ρύπανσης

Οι Ευρωπαίοι αναμένουν, και δικαίως, να ζουν σε ένα υγιεινό και βιώσιμο περιβάλλον. Ωστόσο, παρά την εκτενή νομοθεσία για την περιβαλλοντική ρύπανση, οι περιβαλλοντικές αιτίες πιστεύεται ότι ευθύνονται για περισσότερους από 250 000 θανάτους από καρκίνο στην Ευρώπη κάθε χρόνο³⁷. Η περιβαλλοντική ρύπανση έχει ιδιαίτερα επιβλαβείς επιπτώσεις στα μικρά παιδιά.

Κύριος παράγοντας θνησιμότητας είναι η ατμοσφαιρική ρύπανση³⁸, με ρύπους από ένα ευρύ φάσμα πηγών, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας, των μεταφορών, της γεωργίας και της βιομηχανίας, να συμβάλλουν στους 400 000 πρόωρους θανάτους ετησίως, μεταξύ άλλων από καρκίνο του πνεύμονα, καρδιακές παθήσεις και εγκεφαλικά επεισόδια³⁹. Οι μολυσματικές ουσίες παραμένουν επίσης σημαντικός κίνδυνος. Για παράδειγμα, χημικές ουσίες με επικίνδυνες ιδιότητες μπορεί να είναι επιβλαβείς για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, προκαλώντας καρκίνους και επηρεάζοντας το ανοσοποιητικό, αναπνευστικό, ενδοκρινικό, αναπαραγωγικό και καρδιαγγειακό σύστημα. Η εξασθένιση του ανθρώπινου ανοσοποιητικού συστήματος αυξάνει την ευπάθεια σε ασθένειες⁴⁰, συμπεριλαμβανομένου του καρκίνου και μειώνει την ικανότητα του οργανισμού να ανταποκρίνεται στα εμβόλια⁴¹.

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα αλληλεπιδρά στενά με την Πράσινη Συμφωνία και το σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση που περιλαμβάνεται σε αυτήν, με στόχο την ενίσχυση δράσεων για τους ρύπους στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα, στο πόσιμο νερό, το έδαφος και τον αέρα. Με βάση την αξιολόγηση της ισχύουσας νομοθεσίας για την ποιότητα του αέρα⁴², έως το 2022 θα αναθεωρηθούν τα **ενωσιακά πρότυπα ποιότητας του αέρα** ώστε να ευθυγραμμίζονται περισσότερο με τις συστάσεις του ΠΟΥ⁴³. Η βελτίωση των σχεδίων παρακολούθησης, μοντελοποίησης και ποιότητας του αέρα θα βοηθήσουν τις τοπικές αρχές να επιτύχουν **καθαρότερο αέρα**. Η αναθεώρηση της οδηγίας περί βιομηχανικών εκπομπών, που έχει προγραμματιστεί για τα τέλη του 2021, αναμένεται να μειώσει περαιτέρω την είσοδο μολυσματικών ουσιών στο νερό, τον αέρα και το έδαφος. Παράλληλα, η Επιτροπή ενέκρινε πρόσφατα τη **στρατηγική της για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα**, η οποία σκιαγραφεί σειρά μέτρων που αποσκοπούν στη στήριξη της μετάβασης προς κινητικότητα μηδενικών εκπομπών και στη μείωση της περιβαλλοντικής ρύπανσης από τις μεταφορές.

³⁷ Δεδομένα θνησιμότητας για το 2012 και την ομάδα χωρών υψηλού εισοδήματος του Περιφερειακού Γραφείου του ΠΟΥ για την Ευρώπη. Βλ. <https://www.eea.europa.eu/publications/healthy-environment-healthy-lives>.

³⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/healthy-environment-healthy-lives>.

³⁹ Τουλάχιστον ένας στους οκτώ θανάτους στην Ευρώπη προκαλείται από τη ρύπανση του περιβάλλοντος και ιδίως από την κακή ποιότητα του αέρα, έκθεση του EOX αριθ. 21/2019.

⁴⁰ Erickson, BE: Linking pollution and infectious disease (2019), c&en – Chemical & Engineering News, τόμος 97, τεύχος 11.

⁴¹ Ουσίες όπως το σουλφονικό υπερφθοροοκτάνιο και το υπερφθοροοκτανοϊκό οξύ σχετίζονται με μειωμένη απόκριση αντισωμάτων στον εμβολιασμό. Επιστημονική γνώμη της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) σχετικά με τις υπερφθοριωμένες αλκυλιωμένες ενώσεις (PFAS).

⁴² Έλεγχος καταλληλότητας των οδηγιών για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα SWD (2019) 427.

⁴³ [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ambient-\(outdoor\)-air-quality-and-health](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ambient-(outdoor)-air-quality-and-health).

Με την έναρξη ισχύος της αναθεωρημένης οδηγίας για το πόσιμο νερό, θα υιοθετηθεί ισχυρότερη προσέγγιση βάσει κινδύνου με σκοπό την αποφυγή των ρύπων στο πόσιμο νερό. Σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα, η Επιτροπή θα προτείνει να θεσπιστούν ή να καταστούν αυστηρότερα τα όρια όσον αφορά τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων στα επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην εμφάνιση καρκίνου, μεταξύ άλλων μέσω της κατανάλωσης ψαριών και οστρακοειδών.

3.6. Μείωση της έκθεσης σε επικίνδυνες ουσίες και ακτινοβολία

Η μείωση της έκθεσης σε επικίνδυνες ουσίες και ακτινοβολία θα συμβάλει σημαντικά στην πρόληψη του καρκίνου. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να βελτιωθεί η ασφάλεια των προϊόντων για τους καταναλωτές και τους επαγγελματίες χρήστες και να μειωθεί η έκθεση σε καρκινογόνες ουσίες σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα όπως ο χώρος εργασίας, όπου το 52 % των ετήσιων θανάτων λόγω επαγγέλματος στην ΕΕ μπορεί να αποδοθεί σε καρκίνους που σχετίζονται με την εργασία.

Η οδηγία για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες προστατεύει τους εργαζόμενους από κινδύνους που προκύπτουν από την έκθεση κατά την εργασία. Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου, η Επιτροπή πρότεινε την επικαιροποίηση της οδηγίας, θέτοντας νέα ή αναθεωρημένα όρια επαγγελματικής έκθεσης για τρεις σημαντικές ουσίες: ακρυλονιτρίλιο, ενώσεις του νικελίου και βενζόλιο⁴⁴. Ανάλογα με το αποτέλεσμα των συνεχιζόμενων διαβουλεύσεων με τους κοινωνικούς εταίρους, η Επιτροπή σχεδιάζει να υποβάλει νομοθετική πρόταση το 2022 για περαιτέρω μείωση της έκθεσης των εργαζομένων στον αμιάντο με στόχο την προστασία τους από τους κινδύνους εμφάνισης καρκίνου. Το νέο **στρατηγικό πλαίσιο για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία 2021-2027** θα θέσει ισχυρές δεσμεύσεις για τη μείωση της επαγγελματικής έκθεσης σε χημικά. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στον Χώρο της Εργασίας (EU-OSHA) θα αναπτύξει περαιτέρω την έρευνα για την έκθεση των εργαζομένων σε παράγοντες κινδύνου καρκίνου στην Ευρώπη⁴⁵ με στόχο τη μείωση του καρκίνου που σχετίζεται με την εργασία.

Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης μέτρα για την έκθεση σε υπεριώδη ακτινοβολία, μεταξύ άλλων σε συσκευές τεχνητού μαυρίσματος, η οποία αυξάνει τον κίνδυνο μελανώματος, της πλέον σοβαρής μορφής καρκίνου του δέρματος. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει επίσης τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των απαιτήσεων για την προστασία από την ιοντίζουσα ακτινοβολία, ιδίως από το ραδόνιο⁴⁶, η οποία προκαλεί σημαντικό αριθμό καρκίνων του πνεύμονα. Το πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της EYPATOM θα βελτιώσει τις γνώσεις σχετικά με την έκθεση στο ραδόνιο και με τα αντίμετρα για τη μείωση της συσσώρευσής του σε κατοικίες. Τα αποτελέσματα αναμένονται το 2025.

⁴⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0571>.

⁴⁵ <https://osha.europa.eu/en/facts-and-figures/workers-exposure-survey-cancer-risk-factors-europe>.

⁴⁶ Οδηγία 2013/59/Ευρατόμ του Συμβουλίου για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφαλείας για την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες.

Τέλος, η εφαρμογή των δράσεων στο πλαίσιο της **στρατηγικής της Επιτροπής για τη βιωσιμότητα των χημικών προϊόντων**⁴⁷ θα καταστήσει δυνατή την ταχύτερη αντιμετώπιση των επικίνδυνων χημικών και την αποτελεσματικότερη μείωση της έκθεσης των καταναλωτών και των επαγγελματιών σε καρκινογόνες ουσίες ή σε άλλες επικίνδυνες χημικές ουσίες που παρεμβαίνουν στο ενδοκρινικό και το ανοσοποιητικό σύστημα. Θα υποστηρίξει επίσης ένα πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας για τα χημικά με στόχο την ανάπτυξη ασφαλών και βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων. Τέλος, οι ικανότητες της ΕΕ για την εκτίμηση των χημικών κινδύνων θα ενισχυθούν μέσω της δρομολόγησης της **σύμπραξης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την εκτίμηση κινδύνων από χημικές ουσίες**.

3.7. Πρόληψη καρκίνων που προκαλούνται από λοιμώξεις

Πολλοί καρκίνοι μπορούν να προληφθούν και ζωές να σωθούν με τον εμβολιασμό.

Εμβληματική δράση 3: Έχοντας εξασφαλίσει κονδύλια στο πλαίσιο του προγράμματος EU4Health και άλλων χρηματοδοτικών μέσων, το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα υποστηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών να επεκτείνουν τον συστηματικό εμβολιασμό κατά των ιών των ανθρώπινων θηλωμάτων σε κορίτσια και αγόρια με στόχο την **εξάλειψη του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας και άλλων καρκίνων που προκαλούνται από ιούς των ανθρώπινων θηλωμάτων**. Στόχος είναι να εμβολιαστεί τουλάχιστον το 90 % του στοχευόμενου πληθυσμού κοριτσιών της ΕΕ και να αυξηθεί σημαντικά ο εμβολιασμός των αγοριών έως το 2030.⁴⁸ Τα κράτη μέλη θα διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο ως προς την επίτευξη του στόχου αυτού.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα συμβάλει στη διασφάλιση πρόσβασης σε εμβολιασμό κατά της ηπατίτιδας Β και σε αγωγές για την πρόληψη του καρκίνου του ήπατος και του στομάχου που σχετίζονται με λοιμώξεις από τον ιό της ηπατίτιδας Γ και το *Helicobacter pylori*. Θα προτείνει επίσης **σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τους καρκίνους που μπορούν να προληφθούν από εμβόλια** ώστε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των κινδύνων εμφάνισης καρκίνου που σχετίζονται με λοιμώξεις από τον ιό της ηπατίτιδας Β και ιούς των ανθρώπινων θηλωμάτων. Παράλληλα, όπως ανακοινώθηκε από τη **φαρμακευτική στρατηγική** της ΕΕ, η Επιτροπή θα εξετάσει το σύστημα κινήτρων και υποχρεώσεων με στόχο την προώθηση της καινοτομίας και τη διασφάλιση καλύτερης πρόσβασης σε φάρμακα πρώτης γραμμής και εμβόλια.

⁴⁷ COM(2020) 667 final. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα «Στρατηγική για τη βιωσιμότητα των χημικών προϊόντων Για ένα περιβάλλον χωρίς τοξικές ουσίες».

⁴⁸ Με βάση τους τρεις βασικούς πυλώνες της παγκόσμιας στρατηγικής, ο ΠΟΥ συστήνει ένα σύνολο στόχων ή ορόσημων που θα πρέπει να επιτύχει κάθε χώρα έως το 2030 ώστε να βρεθεί σε καλό δρόμο για την εξάλειψη του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας μέσα στον αιώνα:

- πλήρη εμβολιασμό με το εμβόλιο HPV έως την ηλικία των 15 ετών για το 90 % των κοριτσιών,
- υποβολή του 70 % των γυναικών σε προσυμπτωματικό έλεγχο χρησιμοποιώντας τεστ υψηλής απόδοσης έως την ηλικία των 35 ετών, και πάλι έως την ηλικία των 45 ετών,
- λήψη θεραπείας για το 90 % των γυναικών που έχουν ταυτοποιηθεί με τραχηλική νόσο (αγωγή για το 90 % των γυναικών σε προ-καρκινικό στάδιο και διαχείριση για το 90 % των γυναικών με διηθητικό καρκίνο).

<https://www.who.int/news/item/19-08-2020-world-health-assembly-adopts-global-strategy-to-accelerate-cervical-cancer-elimination>.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες για την πρόληψη

- Εξάλειψη των καρκίνων που προκαλούνται από ιούς των ανθρώπινων θηλωμάτων μέσω της ενωσιακής στήριξης προς τα κράτη μέλη όσον αφορά τον εμβολιασμό με στόχο να εμβολιαστεί το 90 % τουλάχιστον του στοχευόμενου πληθυσμού κοριτσιών της ΕΕ και να αυξηθεί σημαντικά ο εμβολιασμός των αγοριών έως το 2030 – 2021-2030.

Άλλες δράσεις

- Βελτίωση των βασικών γνώσεων υγείας που αφορούν τον κίνδυνο καρκίνου με επικαιροποίηση του ευρωπαϊκού κώδικα κατά του καρκίνου – 2021-2025.
- Δημιουργία μιας «γενιάς χωρίς καπνό», μεταξύ άλλων με την αναθεώρηση της οδηγίας για τα προϊόντα καπνού, της οδηγίας για τη φορολογία του καπνού και του νομικού πλαισίου για τις διασυνοριακές αγορές καπνού· επικαιροποίηση της σύστασης του Συμβουλίου για περιβάλλον χωρίς καπνό και υποστήριξη των κρατών μελών στην εφαρμογή της σύμβασης-πλαίσιο για τον έλεγχο του καπνού – 2021-2025.
- Αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ για τη φορολογία του οινοπνεύματος και τις διασυνοριακές αγορές οινοπνευματωδών προϊόντων και πρόταση υποχρεωτικής επισήμανσης των συστατικών και της περιεκτικότητας σε θερμίδες, καθώς και προειδοποιήσεων για την υγεία στα οινοπνευματώδη ποτά – 2021-2023.
- Μείωση της κατάχρησης οινοπνεύματος μέσω στήριξης για την ανάπτυξη ικανοτήτων και βέλτιστων πρακτικών· μείωση της έκθεσης των νέων στη διαδικτυακή προβολή και διαφήμιση οινοπνευματωδών προϊόντων· υλοποίηση σύντομων τεκμηριωμένων παρεμβάσεων – 2021-2025.
- Αντιμετώπιση της ανθυγιεινής διατροφής, της παχυσαρκίας και της σωματικής αδράνειας με τη μείωση των καρκινογόνων ρύπων στα τρόφιμα, αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας και επανεξέταση του προγράμματος της ΕΕ για την προώθηση της κατανάλωσης φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολεία, στήριξη των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων μερών ως προς την αναδιατύπωση και σε σχέση με αποτελεσματικές πολιτικές για τη μείωση της προώθησης ανθυγιεινών τροφίμων, υποβολή πρότασης για εναρμονισμένη, υποχρεωτική διατροφική επισήμανση στο εμπόριο μέρος της συσκευασίας, δρομολόγηση της πολιτικής δέσμευσης με τίτλο «HealthyLifestyle4All» – 2021-2024.
- Ευθυγράμμιση των προτύπων ποιότητας του αέρα της ΕΕ με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΠΟΥ και προώθηση βιώσιμης και έξυπνης κινητικότητας – 2022-2023.
- Μείωση της έκθεσης σε καρκινογόνες ουσίες μέσω της επικαιροποίησης της οδηγίας για τους καρκινογόνους και τους μεταλλαξιογόνους παράγοντες – 2021-2025.
- Υιοθέτηση νέου στρατηγικού πλαισίου για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία με στόχο την περαιτέρω μείωση της επαγγελματικής έκθεσης σε χημικές ουσίες – 2021-2027.
- Δρομολόγηση της σύμπραξης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την εκτίμηση των κινδύνων από χημικές ουσίες – 2021.

4. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Η έγκαιρη ανίχνευση μέσω προσυμπτωματικού ελέγχου προσφέρει την καλύτερη πιθανότητα καταπολέμησης του καρκίνου και διάσωσης ζωών. Έως το 2020, 25 κράτη μέλη της ΕΕ είχαν εισαγάγει στα εθνικά τους σχέδια ελέγχου του καρκίνου προγράμματα προσυμπτωματικού

ελέγχου βάσει πληθυσμού για τον καρκίνο του μαστού, 22 για τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας και 20 για τον καρκίνο του παχέος εντέρου. Ωστόσο, πολλά προγράμματα δεν έχουν εφαρμοστεί πλήρως, εξακολουθούν δε να υπάρχουν απαράδεκτες ανισότητες εντός και μεταξύ των κρατών μελών. Για παράδειγμα, η κάλυψη του πληθυσμού-στόχου κυμαίνεται από 6 % έως 90 % για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου του μαστού και από περίπου 25 % έως 80 % για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας⁴⁹.

Για να καθοδηγήσει περαιτέρω τη δράση της ΕΕ ως προς τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου με βάση τα πλέον πρόσφατα στοιχεία, η Επιτροπή θα δρομολογήσει το 2021 εργασίες για την εκπόνηση 3^{ης} έκθεσης ως προς την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου⁵⁰. Παράλληλα, το αναβαθμισμένο ευρωπαϊκό σύστημα ενημέρωσης για τον καρκίνο θα ξεκινήσει μεσοπρόθεσμα να αξιολογεί τακτικά δείκτες για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου.

Εμβληματική δράση 4: Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα προτείνει ένα νέο πρόγραμμα προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου με την υποστήριξη της ΕΕ ώστε να βοηθήσει τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι προσφέρεται προσυμπτωματικός έλεγχος έως το 2025 στο 90 % του πληθυσμού της ΕΕ που πληροί τις προϋποθέσεις για προσυμπτωματικό έλεγχο καρκίνου του μαστού, του τραχήλου της μήτρας και του παχέος εντέρου⁵¹. Το πρόγραμμα θα υποστηριχθεί από χρηματοδότηση της ΕΕ και θα επικεντρωθεί σε βελτιώσεις σε τρεις βασικούς τομείς: πρόσβαση, ποιότητα και διάγνωση.

Όσον αφορά την πρόσβαση, η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση έως το 2022 για την επικαιροποίηση της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου ώστε να διασφαλιστεί ότι αντικατοπτρίζει τα νεότερα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία. Θα εξεταστεί η επέκταση του στοχευμένου προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου πέρα από τον καρκίνο του μαστού, του παχέος εντέρου και του τραχήλου της μήτρας ώστε να συμπεριληφθούν επιπλέον καρκίνοι, όπως ο καρκίνος του προστάτη, του πνεύμονα και του στομάχου. Σε αυτό το έργο θα προσφέρει επιστημονικές συμβουλές η Ομάδα των κύριων επιστημονικών συμβούλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁵², που θα καταρτιστούν το αργότερο έως τις αρχές του 2022. Θα λαμβάνονται υπόψη οι τελευταίες εξελίξεις στις τεχνολογίες προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου και θα αξιολογούνται οι εξελίξεις στην εξατομικευμένη ιατρική, την τεχνητή νοημοσύνη, τα μαζικά δεδομένα και άλλες τεχνολογίες, καθώς και τη διασφάλιση ποιότητας λειτουργίας.

Αυτά τα στοιχεία θα τροφοδοτήσουν επίσης το έργο του Κέντρου Γνώσης για τον Καρκίνο, το οποίο θα παράσχει νέες κατευθυντήριες γραμμές και προγράμματα διασφάλισης ποιότητας για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου, τη διάγνωση, την αποκατάσταση της θεραπείας,

⁴⁹ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/2018_healthatglance_rep_en.pdf.

⁵⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32003H0878>.

⁵¹ Οι τρεις τύποι καρκίνου που εξετάζονται στη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου και οι οποίοι, το 2003, ήταν οι μόνοι που πληρούσαν τις προϋποθέσεις ώστε να αντιμετωπίζονται με προσυμπτωματικό έλεγχο βάσει πληθυσμού.

⁵² https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/scientific-support-eu-policies/group-chief-scientific-advisors_el.

την παρακολούθηση και την παρηγορητική αγωγή για τον καρκίνο του παχέος εντέρου και του τραχήλου της μήτρας, πέραν της εν εξελίξει πρωτοβουλίας της Επιτροπής για τον καρκίνο του μαστού. Θα περιλαμβάνονται επίσης προγράμματα εθελοντικής διαπίστευσης και πιστοποίησης για κέντρα για τον καρκίνο και προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου, ενώ ταυτόχρονα θα ενημερώνονται συνεχώς οι υπάρχουσες οδηγίες για τον καρκίνο του μαστού.

Για την ενίσχυση της διάγνωσης, το πρόγραμμα για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου θα παρέχει στοιχεία στη νέα ευρωπαϊκή πρωτοβουλία απεικόνισης του καρκίνου, ενισχύοντας τη διαθεσιμότητα δεδομένων προσυμπτωματικού ελέγχου και προωθώντας νέες μεθόδους για τη βελτίωση της ποιότητας και της ταχύτητας των προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου που χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη.

Για την προαγωγή του νέου προγράμματος για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου της ΕΕ, η προβλεπόμενη αποστολή για τον καρκίνο θα παραγάγει στοιχεία για τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου βάσει πληθυσμού, θα αναπτύξει καινοφανείς προσεγγίσεις για τον προσυμπτωματικό έλεγχο και την έγκαιρη ανίχνευση και θα παρέχει επιλογές για την επέκταση του προσυμπτωματικού ελέγχου σε νέους τύπους καρκίνου. Το νέο πρόγραμμα θα αναπτυχθεί στα κράτη μέλη με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα EU4Health και στήριξη από το μέσο τεχνικής υποστήριξης και δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης μπορεί επίσης να υποστηρίξει επενδύσεις στην έγκαιρη ανίχνευση. Το ποσοστό επιβίωσης για τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας, του μαστού και του παχέος εντέρου αποτελεί βασικό δείκτη αποτελεσματικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης ως προς την περίθαλψη του καρκίνου, αντικατοπτρίζοντας τόσο την αποδοτικότητα στην έγκαιρη ανίχνευση όσο και την αποτελεσματικότητα της θεραπείας⁵³.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες για την έγκαιρη ανίχνευση

- Ανάπτυξη νέου ενωσιακού προγράμματος προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου για τη διασφάλιση προσφοράς προσυμπτωματικού ελέγχου έως το 2025 στο 90 % του πληθυσμού-στόχου όσον αφορά τον καρκίνο του μαστού, του τραχήλου της μήτρας και του παχέος εντέρου – 2021-2025.

Άλλες δράσεις

- Ενημέρωση και διερεύνηση επέκτασης της σύστασης του Συμβουλίου για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου – 2022.
- Ανάπτυξη νέων κατευθυντήριων γραμμών και προγραμμάτων διασφάλισης ποιότητας για τον προσυμπτωματικό έλεγχο, τη διάγνωση, τη θεραπεία, την αποκατάσταση, την παρακολούθηση και την παρηγορητική αγωγή για τον καρκίνο του παχέος εντέρου και του τραχήλου της μήτρας, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων διαπίστευσης και πιστοποίησης, με ταυτόχρονη συνεχή ενημέρωση των υφιστάμενων οδηγιών για τον καρκίνο του μαστού – 2021-2025.
- Επικαιροποίηση του ευρωπαϊκού συστήματος ενημέρωσης για τον καρκίνο με στόχο την

⁵³ Η δράση αναμένεται να συμβάλει στην αύξηση του καθαρού ποσοστού επιβίωσης πέντε ετών των ασθενών με καρκίνο του τραχήλου της μήτρας, του μαστού και του παχέος εντέρου έως το 2025. Θα μειώσει επίσης τις υπάρχουσες ανισότητες στα ποσοστά επιβίωσης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ.

5. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΥΨΗΛΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα επιδιώξει να διασφαλίσει ότι οι πολίτες στην ΕΕ έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή, υψηλής ποιότητας προληπτική και θεραπευτική υγειονομική περίθαλψη, όπως απαιτείται βάσει του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων⁵⁴. Η ποιοτική περίθαλψη του καρκίνου εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως το υψηλής ποιότητας εργατικό δυναμικό που εργάζεται σε διεπιστημονικές ομάδες, η έγκαιρη πρόσβαση σε εξειδικευμένες υπηρεσίες καρκίνου που παρέχουν βέλτιστη θεραπεία εγγυημένης ποιότητας, καθώς και η διαθεσιμότητα βασικών φαρμάκων και καινοτομίας.

5.1. Παροχή υψηλής ποιότητας περίθαλψης

Όσον αφορά την πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας περίθαλψη του καρκίνου, και ιδίως την έγκαιρη διάγνωση και θεραπεία, οι ασθενείς εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικές διαφορές στα πρότυπα περίθαλψης, γεγονός το οποίο οδηγεί σε απαράδεκτες ανισότητες σε ολόκληρη την ΕΕ. Για παράδειγμα, τα ποσοστά επιβίωσης μετά τη θεραπεία από καρκίνο του μαστού ποικίλλουν κατά 20 % μεταξύ των χωρών, η δε επιβίωση πέντε ετών από καρκίνο του παχέος εντέρου κυμαίνεται από 49 % έως 68 %⁵⁵.

Εμβληματική δράση 5: Η Επιτροπή θα θεσπίσει, έως το 2025, **δίκτυο της ΕΕ** που θα συνδέει τα αναγνωρισμένα εθνικά **ολοκληρωμένα κέντρα καρκίνου** σε κάθε κράτος μέλος⁵⁶. Θα διευκολύνει την υιοθέτηση διάγνωσης και θεραπείας με διασφάλιση της ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της έρευνας και των κλινικών δοκιμών σε ολόκληρη την ΕΕ. Αυτή η διασυνοριακή συνεργασία θα βελτιώσει την πρόσβαση των ασθενών σε υψηλής ποιότητας διαγνωστική και περίθαλψη και στις πλέον πρόσφατες καινοτόμες θεραπείες. Μπορεί επίσης να βοηθήσει στην κινητικότητα των ασθενών ώστε να διασφαλίζεται επαρκής θεραπεία για τους ασθενείς με σύνθετες παθήσεις. Το νέο έργο με τίτλο «Ικανότητες θεραπείας της ΕΕ και ψηφιακή χαρτογράφηση ικανοτήτων» θα βοηθήσει στη χαρτογράφηση και την κοινή χρήση των διαφορετικών δυνατοτήτων και εμπειρογνώσιας που διατίθενται σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η δράση αυτή θα συμβάλει στην παροχή υψηλής ποιότητας περίθαλψης και στη μείωση των ανισοτήτων στην ΕΕ, δίνοντας ταυτόχρονα στους ασθενείς τη δυνατότητα να λάβουν διάγνωση και θεραπεία κοντά στο σπίτι. Το σχέδιο κατά του καρκίνου στοχεύει να διασφαλίσει ότι το **90 % των επιλέξιμων ασθενών** έχουν πρόσβαση σε τέτοιου είδους **κέντρα έως το 2030**.

⁵⁴ Αρχή 16 του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

⁵⁵ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/2018_healthatglance_rep_en.pdf.

⁵⁶ Η ίδρυση εθνικών ολοκληρωμένων κέντρων καρκίνου και η δικτύωσή τους σε επίπεδο ΕΕ συνιστάται από το συμβούλιο της αποστολής για τον καρκίνο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και την κοινή δράση CanCon της ΕΕ, <https://cancercontrol.eu/>.

Το δίκτυο της ΕΕ θα υποστηριχθεί από τα υφιστάμενα τέσσερα Ευρωπαϊκά Δίκτυα Αναφοράς με έμφαση σε σπάνιες μορφές καρκίνου⁵⁷ και από ομάδα **νεοσυσταθέντων δικτύων αναφοράς**. Αυτά τα νέα δίκτυα αναφοράς θα ασχολούνται με ειδικές και δύσκολες περιπτώσεις καρκίνου για τις οποίες η διασυνοριακή συνεργασία και εμπειρογνώσια της ΕΕ θα είναι επωφελείς. Σε αυτές τις παθήσεις περιλαμβάνονται μεταστατικές νόσοι, συννοσηρότητες στην περίθαλψη του καρκίνου, σύνθετοι καρκίνοι με κακή πρόγνωση, παιδιατρικοί καρκίνοι και ειδικές περιπτώσεις που σχετίζονται με τη γονιδιωματική στην περίθαλψη του καρκίνου, την παρηγορητική αγωγή και την επιβίωση. Τα δίκτυα θα συνδέουν εμπειρογνώμονες, θα ανταλλάσσουν εμπειρογνώσια σε ολόκληρη την ΕΕ και θα παρέχουν απαντήσεις, βεβαιότητα και ελπίδα σε ασθενείς για τους οποίους πριν δεν υπήρχε καμία.

5.2. Διασφάλιση υψηλής ποιότητας υγειονομικού δυναμικού

Η υψηλής ποιότητας περίθαλψη του καρκίνου εξαρτάται από το υψηλής ποιότητας εργατικό δυναμικό. Οι ασθενείς αξίζουν την καλύτερη δυνατή περίθαλψη, οι δε επαγγελματίες της υγείας χρειάζονται στήριξη ώστε να διασφαλίζεται η εκπαίδευσή τους και η συνεχής ενημέρωση των δεξιοτήτων τους κατά την επαγγελματική τους ζωή. Η υποστήριξη αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ισχυρή διάσταση του φύλου στο εργατικό δυναμικό υγείας και περίθαλψης. Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα αξιοποιήσει την κατάρτιση και τη συνεχή εκπαίδευση σε τομείς, μεταξύ άλλων, όπως οι ψηφιακές δεξιότητες, η τεχνητή νοημοσύνη, η γονιδιωματική και η εξατομικευμένη ιατρική, με σκοπό τη δημιουργία ισχυρότερου **διεπιστημονικού εργατικού δυναμικού για τον καρκίνο**.

Η Επιτροπή θα δρομολογήσει το 2021 το «**διεπιστημονικό πρόγραμμα κατάρτισης για τον καρκίνο**». Με επίκεντρο την ογκολογία, τη χειρουργική και την ακτινολογία, το πρόγραμμα θα αποσκοπεί στην παροχή πιο εξειδικευμένου και ευέλικτου εργατικού δυναμικού για τον καρκίνο μέσω της διασυνοριακής κατάρτισης και της ανταλλαγής πληροφοριών. Η κατάρτιση θα εστιάζει επίσης στην ποιότητα ζωής και την ευημερία των ασθενών, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής, ψυχοκοινωνικής και διατροφικής υποστήριξης, καθώς και στη ενίσχυση των ασθενών. Θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τα κενά στις δεξιότητες και να εξοπλίσουν το εργατικό δυναμικό τους στον τομέα της υγείας με προσωπικό εκπαιδευμένο στην πρόληψη, την έγκαιρη ανίχνευση, τη διάγνωση, τη θεραπεία, την αποκατάσταση και την επιβίωση από τον καρκίνο.

Το πρόγραμμα θα συμβάλει στη βελτιστοποίηση της συνεργασίας μεταξύ ειδικών στο θέμα του καρκίνου και τελικά θα ωφελήσει τη διάγνωση, τη θεραπεία και την παρακολούθηση των καρκινοπαθών. Θα συμβάλει στις εργασίες της μεγάλης κλίμακας σύμπραξης του συμφώνου για τις δεξιότητες στον τομέα της υγείας που ανακοινώθηκε στο θεματολόγιο δεξιοτήτων για τη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ανθεκτικότητα⁵⁸, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση ευκαιριών κατάρτισης για τους επαγγελματίες της υγείας ώστε να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους και να επανεκπαιδευτούν. Συμπληρώνει επίσης τα εν εξελίξει προγράμματα κατάρτισης που προσφέρονται μέσω του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας, των δράσεων Marie Skłodowska-Curie και του προγράμματος Erasmus+.

⁵⁷ https://ec.europa.eu/health/ern_el

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=el>.

5.3. Διασφάλιση πρόσβασης σε βασικά φάρμακα και καινοτομία

Οι πρόσφατες εξελίξεις στη διάγνωση και τη θεραπεία του καρκίνου έχουν βελτιώσει σημαντικά τα ποσοστά επιβίωσης και την ποιότητα ζωής για τους καρκινοπαθείς. Ωστόσο, το χρηματοοικονομικό κόστος είναι υψηλό και διαφέρει σημαντικά ανά την ΕΕ. Επιπλέον, οι ελλείψεις αντικαρκινικών φαρμάκων έχουν αυξηθεί σημαντικά, με σοβαρές συνέπειες για τους ασθενείς. Η υπέρβαση αυτών των προκλήσεων αποτελεί σημαντικό στόχο του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου, και της Επιτροπής γενικότερα.

Απαιτούνται, κατά μέσο όρο, σχεδόν 15 χρόνια για την ανάπτυξη νέων φαρμάκων. Η αναπροσαρμογή υφιστάμενων φαρμακευτικών προϊόντων μπορεί να αποτελέσει βιώσιμη στρατηγική για τη μείωση των χρονικών πλαισίων, την ελάττωση του κόστους ανάπτυξης και τη βελτίωση των ποσοστών επιτυχίας.

Η πρόσφατα εγκριθείσα **φαρμακευτική στρατηγική** για την Ευρώπη και η αναγγελθείσα μεταρρύθμιση της βασικής φαρμακευτικής νομοθεσίας θα προτείνουν εργαλεία για τη βελτίωση της πρόσβασης σε φαρμακευτικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων γενοσήμων και βιοϊσοδυνάμων φαρμάκων. Η στρατηγική ξεκίνησε επίσης πρωτοβουλίες για την εξασφάλιση αλυσίδων εφοδιασμού και την αντιμετώπιση των ελλείψεων φαρμάκων και θα επιδιώξει την ενίσχυση της καινοτομίας με σκοπό την αντιμετώπιση των ανεκπλήρωτων αναγκών των ασθενών, διασφαλίζοντας παράλληλα την οικονομική προσιτότητα των θεραπειών.

Το 2021, η Επιτροπή θα εγκαινιάσει **πλατφόρμα της ΕΕ για τη βελτίωση της πρόσβασης σε αντικαρκινικά φάρμακα** με στόχο την υποστήριξη της αναπροσαρμογής υφιστάμενων φαρμάκων. Θα καταρτίζει και θα δοκιμάζει μοντέλα για στενότερη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων και θα αξιολογεί, θα συγκεντρώνει και θα μοιράζεται τα υπάρχοντα δεδομένα χρησιμοποιώντας νέα ψηφιακά εργαλεία. Με βάση τις εμπειρίες από τον αναπροσανατολισμό φαρμάκων για τη θεραπεία της COVID-19⁵⁹, θα δρομολογηθεί ένα επιπλέον **έργο** που θα χρησιμοποιεί υψηλών επιδόσεων υπολογιστικά συστήματα για την **ταχεία δοκιμή υφιστάμενων μορίων και νέων συνδυασμών φαρμάκων**. Ξεκινώντας από **καρκίνους με κακή πρόγνωση και σπάνιους καρκίνους**, το έργο αυτό θα περιλαμβάνει την ανάλυση και αξιοποίηση νέων καινοτόμων και πολλά υποσχόμενων θεραπειών.

Εμβληματική δράση 6: Η νέα πρωτοβουλία με τίτλο «**Διάγνωση και θεραπεία του καρκίνου για όλους**», που θα εγκαινιαστεί έως τα τέλη του 2021, θα συμβάλει στη βελτίωση της πρόσβασης σε καινοτόμες διαγνώσεις και θεραπείες για τον καρκίνο. Θα αξιοποιεί την τεχνολογία «αλληλούχησης επόμενης γενιάς» για γρήγορα και αποτελεσματικά γενετικά προφίλ καρκινικών κυττάρων, δίνοντας την ευκαιρία στα κέντρα για τον καρκίνο να μοιράζονται καρκινικά προφίλ και εφαρμόζοντας τις ίδιες ή παρόμοιες διαγνωστικές και θεραπευτικές προσεγγίσεις σε ασθενείς με συγκρίσιμα καρκινικά προφίλ. Η πρωτοβουλία θα συμβάλει τελικά στη βελτιστοποίηση της διάγνωσης και της θεραπείας του καρκίνου και στη μείωση της άνισης πρόσβασης σε εξατομικευμένη ιατρική στον τομέα της περίθαλψης του καρκίνου, με μεγάλα οφέλη για τους ασθενείς.

⁵⁹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/using-european-supercomputing-treat-coronavirus>.

Το νέο **νομικό πλαίσιο για κλινικές δοκιμές** θα τεθεί σε εφαρμογή έως τα τέλη του 2021. Θα εισαγάγει ένα εξαιρετικά συντονισμένο, στιβαρό και ευέλικτο σύστημα για την αξιολόγηση και την εποπτεία των κλινικών δοκιμών στην ΕΕ. Οι απλουστευμένες διαδικασίες θα διευκολύνουν τη διεξαγωγή δοκιμών, βοηθώντας την προσφορά καινοτομίας στους ασθενείς. Η έγκαιρη έγκριση της πρότασης κανονισμού για την **αξιολόγηση των τεχνολογιών υγείας (ΑΤΥ)** από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα συμβάλει στη διασφάλιση ταχείας πρόσβασης σε καινοτόμες διαγνώσεις και θεραπείες για τον καρκίνο. Το μόνιμο πλαίσιο συνεργασίας της ΕΕ στον τομέα της ΑΤΥ θα παρέχει έγκαιρα στα κράτη μέλη εκθέσεις υψηλής ποιότητας σε θέματα αξιολόγησης των τεχνολογιών υγείας και θα τους δίνει τη δυνατότητα να μοιράζονται πόρους, εμπειρογνώσια και ικανότητες. Αυτό αφορά ιδιαίτερα τις πολύ εξειδικευμένες διαγνωστικές διαδικασίες και θεραπείες για τον καρκίνο.

Για να υποστηρίξει την ασφάλεια εφοδιασμού ραδιοϊσοτόπων για τη διάγνωση και την περίθαλψη του καρκίνου και να βελτιώσει την ποιότητα και ασφάλεια της τεχνολογίας ακτινοβολίας στην ιατρική, η Επιτροπή θα υποβάλει νέο σχέδιο δράσης στο πλαίσιο του **στρατηγικού θεματολογίου για τις ιατρικές εφαρμογές ιοντίζουσας ακτινοβολίας με τη χρήση πυρηνικής τεχνολογίας και τεχνολογίας ακτινοβολίας (SAMIRA)**. Θα παράσχει περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με την έρευνα και καινοτομία της ΕΕ και θα υποστηρίξει την εκπαίδευση επαγγελματιών του ιατρικού τομέα στην ακτινολογία, την ακτινοθεραπεία και την πυρηνική ιατρική, σε στενή συνεργασία με το «διεπιστημονικό πρόγραμμα κατάρτισης».

5.4. Αξιοποίηση της υπόσχεσης για εξατομικευμένη ιατρική όσον αφορά την πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία του καρκίνου

Κάθε ασθενής είναι διαφορετικός και κανένας καρκίνος δεν είναι ίδιος. Η κατά το δυνατόν αποτελεσματικότερη πρόληψη και αντιμετώπιση του καρκίνου απαιτεί εξατομικευμένη προσέγγιση, ειδικά προσαρμοσμένη στα χαρακτηριστικά του ασθενούς και της νόσου. Τα εξατομικευμένα φάρμακα για τον καρκίνο μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά την πρόληψη, την ανίχνευση και την πρόγνωση για τους καρκινοπαθείς και να μειώσουν τον κίνδυνο ανεπιθύμητων ενεργειών. Θα πρέπει να συγκαταλέγονται στα μελλοντικά φάρμακα για τον καρκίνο. Επιπλέον, η ικανότητα διασυνωριακής πρόσβασης σε γονιδιωματικά δεδομένα στην ΕΕ θα δώσει στους ερευνητές και τους κλινικούς ιατρούς τη δυνατότητα να αναλύουν και να συγκρίνουν τις γενετικές και κλινικές πληροφορίες των ασθενών. Αυτό θα βοηθήσει στην πρόβλεψη της πιθανής ανάπτυξης καρκίνων, στον πρωιμότερο εντοπισμό της νόσου και στη λήψη απόφασης ως προς τις πλέον αποτελεσματικές θεραπείες.

Η νέα **σύμπραξη για την εξατομικευμένη ιατρική**, η οποία πρόκειται να θεσπιστεί το 2023 και να χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», θα προσδιορίζει προτεραιότητες για την έρευνα και εκπαίδευση στην εξατομικευμένη ιατρική, θα στηρίζει ερευνητικά προγράμματα σχετικά με την πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία του καρκίνου και θα διατυπώνει συστάσεις για την ανάπτυξη προσεγγίσεων εξατομικευμένης ιατρικής στην καθημερινή ιατρική πρακτική. Ως προπαρασκευαστική δράση για τη σύμπραξη, η Επιτροπή θα καταρτίσει **χάρτη πορείας για την εξατομικευμένη πρόληψη**, εντοπίζοντας κενά στην έρευνα και καινοτομία, και θα υποστηρίξει προσέγγιση για τη χαρτογράφηση όλων των γνωστών βιολογικών ανωμαλιών που οδηγούν σε προδιάθεση για καρκίνο, συμπεριλαμβανομένων των κληρονομικών καρκίνων.

Για να υποστηρίξει τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν στο έπακρο την ταχεία εξέλιξη της γονιδιωματικής στην πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία του καρκίνου, η Επιτροπή θα δρομολογήσει το 2021 το έργο «Γονιδιωματική έρευνα για τη δημόσια υγεία». Το έργο θα συμπληρώσει η πρωτοβουλία 1+ εκατομμύριο γονιδιώματα⁶⁰, η οποία συγκαταλέγει τον καρκίνο στις κύριες περιπτώσεις χρήσης της και αναμένεται να δώσει ασφαλή πρόσβαση σε μεγάλους όγκους γονιδιωματικών δεδομένων για ερευνητικούς και προληπτικούς σκοπούς και για θέματα εξατομικευμένης ιατρικής. Δράσεις στο πλαίσιο του έργου, που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα EU4Health, θα στοχεύουν επίσης στον προσδιορισμό της **γενετικής προδιάθεσης** ατόμων να αναπτύξουν καρκίνο, ανοίγοντας νέες προοπτικές για την **εξατομικευμένη αξιολόγηση κινδύνου και τη στοχευμένη πρόληψη του καρκίνου**. Επιπλέον, θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις ώστε να καθορίσουν καλύτερα ποιος και τι πρέπει να εξετάζεται, να οργανώσουν τις υπηρεσίες υγείας για την εφαρμογή γενετικών δοκιμών και να παράσχουν⁶¹ ειδική εκπαίδευση και κατάρτιση στους εργαζομένους στον τομέα της υγείας με στόχο την προώθηση της κατανόησής μας ως προς τον έλεγχο του καρκίνου.

Εμβληματική δράση 7: Παράλληλα με το έργο «Γονιδιωματική έρευνα για τη δημόσια υγεία», η **Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για την Κατανόηση του Καρκίνου (UNCAN.eu)**, η οποία προγραμματίζεται να εγκαινιαστεί στο πλαίσιο της προτεινόμενης αποστολής για τον καρκίνο ώστε να ενισχύσει την κατανόηση του τρόπου ανάπτυξης των καρκίνων, θα βοηθήσει επίσης στον εντοπισμό ατόμων υψηλού κινδύνου για συνηθισμένους καρκίνους χρησιμοποιώντας την τεχνική των βαθμολογιών πολυγονιδιακού κινδύνου⁶². Αναμένεται να διευκολύνει τις εξατομικευμένες προσεγγίσεις για την πρόληψη και περίθαλψη του καρκίνου, επιτρέποντας τη λήψη μέτρων για τη μείωση του κινδύνου ή τον εντοπισμό καρκίνου το συντομότερο δυνατό.

Ήδη από το 2021, τα νέα και τα υφιστάμενα δίκτυα βιοϊατρικών ερευνητικών υποδομών θα παρέχουν επίσης **ειδικά προσαρμοσμένη υποστήριξη σε ερευνητές που εργάζονται σε εξατομικευμένες θεραπείες για τον καρκίνο**. Προβλέπεται μεταξύ άλλων δωρεάν χρήση προηγμένων μεθοδολογιών, τεχνολογιών, εργαλείων και εξοπλισμού για εργασία σε νέες θεραπείες για τον καρκίνο που καλύπτουν τομείς από την αρχική ανακάλυψη έως τα καινοφανή φαρμακευτικά προϊόντα προηγμένης θεραπείας και την ακτινοθεραπεία. Θα περιλαμβάνει επίσης υποστήριξη για περαιτέρω διερεύνηση και ανάπτυξη του τομέα του θεραπευτικού και **εξατομικευμένου εμβολιασμού για τον καρκίνο**, ο οποίος έχει σημειώσει τεράστιο άλμα προόδου με την πρόσφατη έγκριση εμβολίων για την COVID-19 με βάση το mRNA, γεγονός το οποίο καταδεικνύει ότι η συγκεκριμένη νέα τεχνολογία είναι έτοιμη προς ευρύτερη ανάπτυξη. Για παράδειγμα, έχουν ήδη θεραπευτεί επιτυχώς με τεχνολογία mRNA ασθενείς με προχωρημένο μελάνωμα και καρκίνο της κεφαλής και τραχήλου.

⁶⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-1-million-genomes-initiative>.

⁶¹ Έγγραφο πολιτικής για τη γονιδιωματική έρευνα δημόσιας υγείας στον καρκίνο, https://cancercontrol.eu/archived/uploads/PolicyPapers27032017/Policy_Paper_1_Genomics.pdf.

⁶² Ο καρκίνος είναι μια ασθένεια που μπορεί να επηρεαστεί από αλλαγές είτε σε ένα είτε σε πολλά γονίδια, συχνά σε συνδυασμό με περιβαλλοντικούς παράγοντες. Η «βαθμολογία πολυγονιδιακού κινδύνου» μπορεί να ενημερώνει τους πολίτες σχετικά με τον κίνδυνο εμφάνισης νόσου με βάση τον συνολικό αριθμό γενετικών αλλαγών που σχετίζονται με συγκεκριμένες νόσους, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων τύπων καρκίνου.

Νέες πλατφόρμες, που φιλοξενούνται στο **Ευρωπαϊκό Νέφος Ανοικτής Επιστήμης**⁶³, θα υποστηρίξουν περαιτέρω τη διεπιστημονική έρευνα για τον καρκίνο και θα καταστήσουν δυνατή την παροχή προηγμένων εξατομικευμένων θεραπειών. Αυτή η συνεργασία θα επιτρέψει στους ερευνητές να έχουν πρόσβαση, να αναλύουν και να επεξεργάζονται ερευνητικά δεδομένα σε διάφορους κλάδους και σε διεθνές επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω των ευρωπαϊκών δικτύων αναφοράς και του δικτύου ολοκληρωμένων κέντρων καρκίνου της ΕΕ, ενώ παράλληλα συμμορφώνονται πλήρως με τη νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων.

Η εξατομικευμένη ιατρική θα επωφεληθεί επίσης από τα **υψηλών επιδόσεων υπολογιστικά συστήματα**. Ο συνδυασμός των δεδομένων υγείας ενός ατόμου με την παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο μέσω έξυπνων συσκευών και φαρμακοκινητικής θα αποτελέσει τη βάση για τη δημιουργία ψηφιακού διδύμου (δηλαδή εικονικής αναπαράστασης) κάθε ατόμου. Με τον τρόπο αυτό θα αξιοποιηθούν οι δυνατότητες εξατομικευμένων ιατρικών προσεγγίσεων και θα ενισχυθούν οι στοχευμένες στρατηγικές προσυμπτωματικού ελέγχου και πρόληψης, οι γρήγορες διαγνώσεις και οι εξατομικευμένες θεραπευτικές έννοιες.

Για να διερευνήσει περαιτέρω τις δυνατότητες καινοτομίας της ψηφιακής τεχνολογίας στη θεραπεία του καρκίνου, η Επιτροπή θα υποστηρίζει από το 2021 **νέα συνεργατικά έργα** στα οποία θα συμμετέχουν ενδιαφερόμενοι φορείς και εμπειρογνώμονες προς αξιοποίηση των νέων προσεγγίσεων στις αναλύσεις δεδομένων, **χρησιμοποιώντας υψηλών επιδόσεων υπολογιστικά συστήματα και την τεχνητή νοημοσύνη**. Τα έργα αυτά θα υποστηρίζουν προσπάθειες για την προώθηση της εξατομικευμένης ιατρικής, εστιάζοντας αρχικά σε **καρκίνους με κακή πρόγνωση**, όπως καρκίνους του παγκρέατος ή κεφαλής και τραχήλου. Επίσης το 2021, η πρωτοβουλία για τα καινοτόμα φάρμακα θα δρομολογήσει έργα σχετικά με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης για την παροχή υποστήριξης αποφάσεων βάσει δεδομένων σε επαγγελματίες υγείας, φροντιστές και ασθενείς σε σχέση με την πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία, καθώς και έργα για την αντιμετώπιση της αντοχής στα αντικαρκινικά φάρμακα και για την προστιθέμενη αξία της θεραπείας πρωτονίων στον καρκίνο του οισοφάγου.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες για την περίθαλψη του καρκίνου

- Σύσταση δικτύου της ΕΕ που θα συνδέει αναγνωρισμένα εθνικά ολοκληρωμένα κέντρα για τον καρκίνο σε κάθε κράτος μέλος με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας διάγνωση και περίθαλψη – 2021-2025.
- Δρομολόγηση πρωτοβουλίας με τίτλο «Διάγνωση και θεραπεία του καρκίνου για όλους» με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης σε καινοτόμο διάγνωση και θεραπεία του καρκίνου – 2021-2025.
- Δρομολόγηση της πρωτοβουλίας UNCAN.eu με σκοπό τον εντοπισμό ατόμων με υψηλό κίνδυνο συνηθισμένων καρκίνων – 2021-2025.

Άλλες δράσεις

- Δρομολόγηση «διεπιστημονικού προγράμματος κατάρτισης», με επίκεντρο την ογκολογία, τη χειρουργική και την ακτινολογία, με σκοπό τη βελτιστοποίηση της διάγνωσης και της θεραπείας καρκινοπαθών – 2021-2025.

⁶³ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/goals-research-and-innovation-policy/open-science/eosc_en.

- Σύσταση ομάδας νέων δικτύων αναφοράς για ειδικές περιπτώσεις καρκίνου – 2022-2025.
- Δημιουργία πλατφόρμας της ΕΕ για την υποστήριξη της αναπροσαρμογής υφιστάμενων φαρμάκων – 2021-2025.
- Έγκριση της πρότασης κανονισμού για την αξιολόγηση της τεχνολογίας της υγείας – 2021.
- Παρουσίαση του σχεδίου δράσης SAMIRA για τη διασφάλιση της ποιότητας και της ασφάλειας της τεχνολογίας ακτινοβολίας και την παροχή ραδιοϊσοτόπων ιατρικής σημασίας για τη διάγνωση και τη θεραπεία – 2021-2025.
- Θέσπιση σύμπραξης για την εξατομικευμένη ιατρική – 2023.
- Ανάπτυξη χάρτη πορείας για την εξατομικευμένη πρόληψη – 2023-2025.
- Δρομολόγηση του έργου «Γονιδιωματική έρευνα για τη δημόσια υγεία» με σκοπό τη στήριξη των κρατών μελών ώστε να αξιοποιήσουν στο έπακρο την ταχεία εξέλιξη της γονιδιωματικής – 2021-2025.
- Δρομολόγηση νέου έργου χρησιμοποιώντας υψηλών επιδόσεων υπολογιστικά συστήματα για την ταχεία δοκιμή υφιστάμενων μορίων και νέων συνδυασμών φαρμάκων – 2023-2025.
- Παροχή βοήθειας σε ερευνητές που εργάζονται σε εξατομικευμένες θεραπείες καρκίνου μέσω ειδικά προσαρμοσμένης στήριξης και νέων ψηφιακών πλατφορμών – 2021-2027.
- Υποστήριξη συνεργατικών έργων για τη διάγνωση και θεραπεία του καρκίνου με τη χρήση υψηλών επιδόσεων υπολογιστικών συστημάτων και τεχνητής νοημοσύνης – 2021-2027.

6. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ, ΤΟΥΣ ΕΠΙΖΩΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΕΣ

Χάρη στις προόδους στην έγκαιρη ανίχνευση, τις αποτελεσματικές θεραπείες και την υποστηρικτική φροντίδα, τα ποσοστά επιβίωσης έχουν αυξηθεί σημαντικά. Ο αριθμός των επιζώντων από καρκίνο αυξάνεται κάθε χρόνο και εκτιμάται πλέον σε πάνω από 12 εκατομμύρια άτομα στην Ευρώπη. Περιλαμβάνει περίπου 300 000 επιζώντες από καρκίνο της παιδικής ηλικίας, αριθμός ο οποίος αναμένεται επίσης να αυξηθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια. Ενώ το γεγονός αυτό εμπνέει αισιοδοξία, οι επιζώντες, οι οικογένειες και οι φροντιστές τους μπορεί να βιώσουν σημαντικές προκλήσεις. Οι προκλήσεις αυτές θα μπορούσαν συχνά να αποφευχθούν ή να μετριαστούν με τη συνεργασία μεταξύ συστημάτων υγείας και κοινωνικής μέριμνας, καθώς και με τους εργοδότες. Σε αυτό το πλαίσιο, δεν θα πρέπει πλέον να επικεντρωνόμαστε στο «πόσο καιρό» ζουν οι άνθρωποι μετά τη διάγνωση, αλλά στο «πόσο καλά και πόσο καιρό» ζουν. Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου στοχεύει όχι μόνο να διασφαλίσει ότι οι ασθενείς με καρκίνο επιβιώνουν από την ασθένειά τους, αλλά και ότι ζουν ικανοποιητικά και για μεγάλο διάστημα, απαλλαγμένοι από διακρίσεις και άδικα εμπόδια.

Εμβληματική δράση 8: Με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα EU4Health, η Επιτροπή θα δρομολογήσει την πρωτοβουλία «**Καλύτερη ζωή για τους καρκινοπαθείς**». Στόχος της είναι να παράσχει, έως το 2022, μια «**έξυπνη κάρτα επιζώντος από καρκίνο**» που θα συνοψίζει το κλινικό ιστορικό τους και θα διευκολύνει και θα παρακολουθεί τη μετά τον καρκίνο περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της εμπειρίας των ίδιων των ασθενών. Αυτή η εξατομικευμένη και εθελοντική «κάρτα», υπό μορφή διαλειτουργικής φορητής ηλεκτρονικής κάρτας ή εφαρμογής, θα συνδέει τον ασθενή με τους επαγγελματίες της υγείας με σκοπό τη βελτίωση της επικοινωνίας και του συντονισμού σχετικά με την ιατρική παρακολούθηση. Θα συμπληρωθεί με τη δημιουργία εικονικού «**ευρωπαϊκού ψηφιακού κέντρου για ασθενείς με καρκίνο**» στο πλαίσιο της προβλεπόμενης αποστολής για τον καρκίνο του προγράμματος «**Ορίζων Ευρώπη**» με στόχο, έως το 2023, την υποστήριξη μιας τυποποιημένης προσέγγισης στην εθελοντική ανταλλαγή δεδομένων ασθενών και την παρακολούθηση των συνθηκών υγείας των επιζώντων.

Τα πλέον συνηθισμένα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι επιζώντες οφείλονται στην ανεπαρκή διαχείριση των καθυστερημένων και μακροπρόθεσμων επιπτώσεων της θεραπείας, στον κακό συντονισμό και την έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης, στις ανεκπλήρωτες ψυχοκοινωνικές ανάγκες, και σε ζητήματα που σχετίζονται με την αποκατάσταση, την ψυχική οδύνη, την υποτροπή του όγκου και τη μεταστατική νόσο. Οι επιζώντες από καρκίνο αντιμετωπίζουν επίσης **εμπόδια για την επιστροφή στην εργασία**. Μελέτες δείχνουν ότι η επαγγελματική κατάσταση των ατόμων που έχουν διαγνωστεί με καρκίνο συχνά επιδεινώνεται σημαντικά, χρόνια μετά τη διάγνωση. Τα μέτρα για τη διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης και της επανένταξης στον χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της έγκαιρης αξιολόγησης και προσαρμογής των συνθηκών εργασίας για τους καρκινοπαθείς, θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της πορείας του ασθενούς⁶⁴. Επιπλέον, λόγω του ιατρικού ιστορικού τους, πολλοί επιζώντες από καρκίνο σε μακροχρόνια ύφεση συχνά βιώνουν άνιση μεταχείριση ως προς την **πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες**. Αντιμετωπίζουν συχνά απαγορευτικά υψηλά ασφάλιστρα, αν και έχουν θεραπευτεί για πολλά χρόνια, ακόμη και δεκαετίες⁶⁵.

Η Επιτροπή θα ενισχύσει τη στήριξή της προς τα κράτη μέλη για την προώθηση **προγραμμάτων επανεκπαίδευσης και αναβάθμισης δεξιοτήτων** με σκοπό να βοηθήσει τους επιζώντες από καρκίνο να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας, με πιθανή χρηματοδοτική στήριξη από το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+**. Το 2022, η Επιτροπή θα δρομολογήσει **νέα μελέτη σχετικά με την επιστροφή στην εργασία των επιζώντων από καρκίνο**, όπου θα χαρτογραφούνται οι εθνικές πολιτικές για την απασχόληση και την κοινωνική προστασία και θα εντοπίζονται εμπόδια και οι εναπομένουσες προκλήσεις.

Τα χάσματα στην πρόσβαση στην κοινωνική προστασία μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο την ευημερία των ατόμων, να αυξήσουν την οικονομική αβεβαιότητα τόσο για τους ασθενείς όσο και για τους επιζώντες, αλλά και να οδηγήσουν σε χειρότερη έκβαση για την υγεία. Στο

⁶⁴ [Κοινή δράση για τον έλεγχο του καρκίνου \(CanCon\):](https://cancercontrol.eu/archived/uploads/images/Guide/042017/CanCon_Guide_7_Survivorship_LR.pdf)

https://cancercontrol.eu/archived/uploads/images/Guide/042017/CanCon_Guide_7_Survivorship_LR.pdf.

⁶⁵ Οι οργανώσεις ασθενών κάνουν λόγο ως προς αυτό το ζήτημα για «δικαίωμα στη λήθη», το οποίο, ωστόσο, δεν θα πρέπει να συγχέεται με την ίδια ορολογία που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του γενικού κανονισμού για την προστασία των δεδομένων.

προσεχές στρατηγικό πλαίσιο για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, η Επιτροπή θα εξετάσει τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους και τις μειονεκτούσες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των επιζώντων από καρκίνο. Επιπλέον, το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή των αρχών του **Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων**⁶⁶ θα καλύπτει τις συνθήκες εργασίας, την κοινωνική προστασία και την ένταξη, την προώθηση της υγείας και της περίθαλψης για όλους τους εργαζομένους, συμπεριλαμβανομένων όσων πάσχουν από καρκίνο. Επιπλέον, η πρόσφατη Πράσινη Βίβλος σχετικά με τη γήρανση⁶⁷ εγκαινιάζει μια ευρεία συζήτηση, μεταξύ άλλων ως προς την πρόσβαση, την ποιότητα και την οικονομική προσιτότητα της περίθαλψης και τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στα συστήματα κοινωνικής προστασίας.

Ο ρόλος των **άτυπων φροντιστών**, ιδίως των μελών της οικογένειας, είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη και την παροχή φροντίδας σε καρκινοπαθείς. Αυτές οι δραστηριότητες φροντίδας συνοδεύονται συχνά από θυσίες, όπως δυσκολίες συνδυασμού της εργασίας και των δραστηριοτήτων φροντίδας, απώλεια τρέχοντος εισοδήματος λόγω μείωσης των ωρών εργασίας, καθώς και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στο εισόδημα γήρατός τους. Διαιωνίζει επίσης τις ανισότητες μεταξύ των φύλων. Επιπλέον, οι ευθύνες του φροντιστή μπορεί επίσης να επηρεάσουν τη σωματική του ευημερία και, ιδιαίτερα, την ψυχική του υγεία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα διασφαλίσει επίσης ότι τα κράτη μέλη θα μεταφέρουν πλήρως στο εθνικό τους δίκαιο την **οδηγία σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές**, η οποία εισάγει την έννοια της άδειας φροντίδας και τη δυνατότητα να ζητούν ευέλικτες ρυθμίσεις ως προς τον χρόνο εργασίας τους. Η επικείμενη **στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες 2021-2030** σκοπεύει να προωθήσει τη διενέργεια εύλογων τροποποιήσεων στην εργασία για τα άτομα με αναπηρία. Από την άποψη αυτή, θα είναι σημαντική η περαιτέρω στήριξη για την προσαρμογή των προδιαγραφών εργασίας για όσους καρκινοπαθείς και επιζώντες θεωρούνται άτομα με αναπηρία.

Μέσω του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου, η Επιτροπή θα εξετάσει προσεκτικά τις πρακτικές στον τομέα των **χρηματοοικονομικών υπηρεσιών** (συμπεριλαμβανομένης της ασφάλισης) από την άποψη της δικαιοσύνης έναντι των επιζώντων από καρκίνο σε μακροχρόνια ύφεση. Βραχυπρόθεσμα, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη για την αντιμετώπιση της πρόσβασης σε χρηματοοικονομικά προϊόντα από τους επιζώντες από καρκίνο. Η Επιτροπή θα προβεί επίσης σε διάλογο με τις επιχειρήσεις για την **ανάπτυξη κώδικα δεοντολογίας** που θα διασφαλίζει ότι οι εξελίξεις στις θεραπείες για τον καρκίνο και η βελτιωμένη αποτελεσματικότητά τους αντικατοπτρίζονται στις επιχειρηματικές πρακτικές των παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζεται ότι χρησιμοποιούνται μόνον οι απαραίτητες και αναλογικές πληροφορίες κατά την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας αιτούντων χρηματοοικονομικά προϊόντα, ιδίως πιστώσεων και ασφάλισης που συνδέονται με συμβάσεις πίστωσης ή σύναψης δανείου.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες για την ποιότητα ζωής των καρκινοπαθών και των φροντιστών

- Δρομολόγηση της «πρωτοβουλίας Καλύτερη ζωή για τους καρκινοπαθείς», συμπεριλαμβανομένης «έξυπνης κάρτας επιζώντος από καρκίνο» και της δημιουργίας

⁶⁶ https://ec.europa.eu/info/european-pillar-social-rights-0/european-pillar-social-rights-20-principles_el.

⁶⁷ COM(2021) 50 final της 27.01.2021.

εικονικού «Ευρωπαϊκού Ψηφιακού Κέντρου Ασθενών με Καρκίνο» με στόχο την υποστήριξη της ανταλλαγής δεδομένων ασθενών και την παρακολούθηση των συνθηκών υγείας των επιζώντων – 2021-2023.

Άλλες πρωτοβουλίες:

- Διασφάλιση πλήρους εφαρμογής της οδηγίας σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές – 2021-2022.
- Αντιμετώπιση της δίκαιης πρόσβασης των επιζώντων από καρκίνο σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένης της ασφάλισης), μέσω κώδικα δεοντολογίας και διαδικασίας προβληματισμού για την εξεύρεση μακροπρόθεσμων λύσεων – 2021-2023.

7. ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΛΟΓΩ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΕ

Ορισμένοι δείκτες καταδεικνύουν σημαντικές διαφορές στην πρόληψη και περίθαλψη του καρκίνου μεταξύ και εντός των κρατών μελών. Οι εν λόγω ανισότητες παρατηρούνται σε τομείς όπως η πρόσβαση σε προγράμματα πρόληψης, τα ποσοστά έγκαιρης ανίχνευσης, διάγνωσης, θεραπείας και επιβίωσης και τα μέτρα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των καρκινοπαθών και των επιζώντων. Για παράδειγμα, τα ποσοστά θνησιμότητας από καρκίνο του παχέος εντέρου είναι σημαντικά υψηλότερα στους άνδρες από ό, τι στις γυναίκες⁶⁸. Οι διαφορές στην επιβίωση και την πρόσβαση σε περίθαλψη μπορούν να εξηγηθούν από διαφορές μεταξύ των δύο φύλων, τον συνδυασμό χαμηλότερης έκθεσης σε παράγοντες κινδύνου και καλύτερης πρόσβασης σε προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου και υπηρεσίες υγείας, καθώς και στη μεγαλύτερη ικανότητα απορρόφησης των κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών του καρκίνου. Επιπλέον, έμμονες αποκλίσεις μπορούν επίσης να παρατηρηθούν όσον αφορά τις γυναίκες⁶⁹, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με αναπηρίες και τις μειονεκτούσες και περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως άτομα με μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο και άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας.

Αυτές οι ανισότητες είναι απαράδεκτες σε μια Ευρωπαϊκή Ένωση που επιδιώκει να παρέχει προστασία σε όλους. Δεν θα πρέπει να υπάρχουν πρώτης και δεύτερης κατηγορίας ασθενείς με καρκίνο στην ΕΕ. Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου στοχεύει να αντιμετωπίσει αυτές τις ανισότητες σε ολόκληρη την πορεία της νόσου. Θα αντιμετωπίσει τα ζητήματα αυτά σε συνδυασμό και με τις δράσεις στο πλαίσιο της φαρμακευτικής στρατηγικής για την Ευρώπη και με την επικείμενη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Εμβληματική δράση 9: Το 2021, η Επιτροπή θα θεσπίσει **μητρώο ανισοτήτων λόγω καρκίνου**. Θα προσδιορίζει τάσεις, αποκλίσεις και ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών. Παράλληλα με τις τακτικές ποιοτικές αξιολογήσεις της ειδικής ανά χώρα

⁶⁸ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/2020_healthatglance_rep_en.pdf.

⁶⁹ Αυτό οφείλεται, για παράδειγμα, στους συγκριτικά χαμηλότερους οικονομικούς πόρους που έχουν στη διάθεσή τους οι γυναίκες για να απορροφήσουν τις χρηματικές συνέπειες του καρκίνου και στους λιγότερους χρονικούς πόρους για θεραπεία και ανάρρωση, λόγω των έμμονων χασμάτων μεταξύ των φύλων ως προς τις αμοιβές, τις αποδοχές και τη σύνταξη και των δυσανάλογων ευθυνών φροντίδας των γυναικών, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>.

κατάστασης, το μητρώο θα εντοπίζει προκλήσεις και συγκεκριμένους τομείς δράσης ώστε να καθοδηγεί τις επενδύσεις και τις παρεμβάσεις σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου.

Αρκετές δράσεις που περιγράφονται στο σχέδιο κατά του καρκίνου ασχολούνται με τις ανισότητες μεταξύ και εντός των κρατών μελών της ΕΕ. Οι επικαιροποιημένες συστάσεις του Συμβουλίου για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου θα παρέχουν συμβουλές στα κράτη μέλη σχετικά με τις τελευταίες προσεγγίσεις στον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου, σε συνδυασμό με συστήματα διασφάλισης της ποιότητας και με διαπίστευση για τον προσυμπτωματικό έλεγχο και τη θεραπεία του καρκίνου του μαστού, του παχέος εντέρου και του τραχήλου της μήτρας. Το δίκτυο ολοκληρωμένων κέντρων καρκίνου της ΕΕ θα υποστηρίξει τα κράτη μέλη στη σύσταση ενός τουλάχιστον εθνικού ολοκληρωμένου κέντρου καρκίνου έως το 2025⁷⁰, διασφαλίζοντας ότι το 90 % των επιλέξιμων ασθενών θα έχουν πρόσβαση σε τέτοιου είδους κέντρα έως το 2030.

Για τη μείωση των ανισοτήτων ως προς την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, τα κράτη μέλη μπορούν να επωφεληθούν από τα ταμεία της ενωσιακής πολιτικής για τη συνοχή, για παράδειγμα μέσω της χρήσης κινητών μονάδων υγειονομικής περίθαλψης για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου, ή εργαστηριακών διαγνωστικών εξετάσεων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για όσους ζουν στις πλέον στερημένες και απομονωμένες κοινότητες, με περιορισμένη πρόσβαση σε μεγάλα αστικά κέντρα. Τα έργα αυτά αποσκοπούν στην παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και καταπολέμησης του καρκίνου, με έμφαση στην πρόληψη και την έγκαιρη διάγνωση της νόσου. Οι κινητές μονάδες, στελεχωμένες από διεπιστημονική ομάδα, επισκέπτονται κοινότητες σε τακτική βάση και συνδέονται με καθιερωμένες υγειονομικές εγκαταστάσεις. Η Επιτροπή θα προωθήσει επίσης τη χρήση προηγμένων κινητών τεχνολογιών από τους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης μέσω των μελλοντικών προγραμμάτων EU4Health και Ψηφιακή Ευρώπη. Η Ψηφιακή Ευρώπη υποστηρίζει την ανάπτυξη γρήγορης συνδεσιμότητας σύμφωνα με τους στόχους της κοινωνίας των Gigabit για το 2025⁷¹, η δε ΕΕ θα προσφέρει χρηματοδότηση κατά προτεραιότητα σε έργα που αφορούν υγειονομικές εγκαταστάσεις με αποστολή την παροχή δημόσιων υπηρεσιών. Τέλος, υποστηρίζοντας την παροχή οικονομικά προσιτής, εύκολα προσβάσιμης και δίκαιης κινητικότητας για όλους, η στρατηγική για την έξυπνη και βιώσιμη κινητικότητα θα βοηθήσει στην καλύτερη σύνδεση ατόμων και ασθενών σε απομακρυσμένες περιοχές με νοσοκομεία και κόμβους υγειονομικής περίθαλψης.

Η πανδημία COVID-19 έχει πλήξει ακόμη περισσότερο τις πλέον μειονεκτούσες ομάδες στην κοινωνία μας, συμπεριλαμβανομένων των καρκινοπαθών. Η απομόνωση και τα περιοριστικά μέτρα λόγω της πανδημίας COVID-19 έχουν επηρεάσει την περίθαλψη παρακολούθησης και την ποιότητα ζωής τους. Η ΕΕ εργάζεται για να διασφαλίσει συνεχή και δίκαιη πρόσβαση στην περίθαλψη, ακόμη και σε καταστάσεις κρίσης, το δε ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου αποτελεί βασικό μέρος των προσπαθειών αυτών.

⁷⁰ Για τα μεγαλύτερα κράτη μέλη, συνιστάται ένα κέντρο ανά 5 εκατομμύρια κατοίκους.

⁷¹ «Συνδεσιμότητα για ανταγωνιστική ψηφιακή ενιαία αγορά – Προς μια ευρωπαϊκή κοινωνία των Gigabit» (COM(2016) 587 final).

Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την **ενίσχυση και την ενσωμάτωση της τηλεϊατρικής και της εξ αποστάσεως παρακολούθησης** στα συστήματα υγείας και περίθαλψης, υποστηρίζοντας δράσεις έρευνας, καινοτομίας και ανάπτυξης με ενωσιακούς πόρους. Αυτό θα βοηθήσει στην προστασία των ανοσοκατεσταλμένων καρκινοπαθών από την έκθεση σε μολυσματικές νόσους όπως η COVID-19. Οι εξελίξεις αυτές μπορούν επίσης να υποστηρίξουν ασθενείς σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές. Επιπλέον, θα προωθηθεί το μοντέλο εικονικής διαβούλευσης των ευρωπαϊκών δικτύων αναφοράς για να υποστηρίξει την ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ επαγγελματιών υγείας. Μέσω του ευρωπαϊκού χώρου δεδομένων για την υγεία, η Επιτροπή θα εργαστεί για την άρση των εμποδίων στη διασυνοριακή παροχή ψηφιακών υπηρεσιών υγείας. Τα μέτρα θα περιλαμβάνουν επίσης **κατάρτιση** και συνεχή εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού για τον καρκίνο.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες για τις ανισότητες

- Δρομολόγηση μητρώου ανισοτήτων λόγω καρκίνου με στόχο τη χαρτογράφηση των τάσεων στα βασικά δεδομένα για τον καρκίνο που εντοπίζουν ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών – 2021-2022.

Άλλες δράσεις

- Ενίσχυση και ενσωμάτωση της τηλεϊατρικής και της εξ αποστάσεως παρακολούθησης στα συστήματα υγείας και περίθαλψης· προώθηση του μοντέλου εικονικής διαβούλευσης των ευρωπαϊκών δικτύων αναφοράς – 2021-2023.
- Βελτίωση της συνολικής ανθεκτικότητας, προσβασιμότητας και αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών συστημάτων υγείας προς διασφάλιση της παροχής περίθαλψης για τον καρκίνο σε μελλοντικές υγειονομικές κρίσεις – 2021-2025.
- Ενσωμάτωση της δράσης για ισότητα και σε άλλους τομείς που εξετάζει το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου, όπως ο προσυμπτωματικός έλεγχος και η υψηλής ποιότητας περίθαλψη για τον καρκίνο – 2021-2025.

8. Ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί και θα πρέπει να πράξει περισσότερα για να προστατεύσει τα παιδιά μας από τον καρκίνο. Το 2020, περισσότερα από 15 500 παιδιά και έφηβοι διαγνώστηκαν με καρκίνο, με πάνω από 2 000 νέους ασθενείς να χάνουν τη ζωή τους εξαιτίας του⁷². Στην ουσία, ο καρκίνος είναι η κύρια αιτία θανάτου από νόσο σε παιδιά ηλικίας άνω του ενός έτους. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ του καρκίνου στην παιδική ηλικία και του καρκίνου ενηλίκων όσον αφορά τον τύπο του καρκίνου, το πόσο μακριά εξαπλώνεται και το πώς αντιμετωπίζεται. Για παράδειγμα, από τη στιγμή που διαγιγνώσκονται, το 80 % των παιδιατρικών καρκίνων έχουν ήδη εξαπλωθεί σε άλλα μέρη του σώματος, σε σύγκριση με το 20 % περίπου των καρκίνων ενηλίκων.

Εμβληματική δράση 10: Το 2021, η Επιτροπή θα δρομολογήσει την «Πρωτοβουλία για την

⁷² Τελευταίες εκτιμήσεις από το ευρωπαϊκό σύστημα ενημέρωσης για τον καρκίνο (ECIS) για τις χώρες της ΕΕ-27.

βοήθεια παιδιών με καρκίνο» ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε ταχεία και βέλτιστη ανίχνευση, διάγνωση, θεραπεία και περίθαλψη. Αυτή η πρωτοβουλία θα χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του μελλοντικού προγράμματος EU4Health ώστε να διευκολύνει την πρόσβαση σε έγκαιρη διάγνωση και ποιοτική θεραπεία μέσω του νέου δικτύου ολοκληρωμένων κέντρων καρκίνου. Θα υποστηρίζει την κατάρτιση και θα επιτρέπει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και προτύπων περίθαλψης για παιδιά με καρκίνο, συμπληρώνοντας τις δράσεις που υλοποιούνται από τα νέα ευρωπαϊκά δίκτυα αναφοράς.

Έως και το 30 % των παιδιών που πάσχουν από καρκίνο υποφέρουν από σοβαρές μακροπρόθεσμες συνέπειες. Καθώς ο αριθμός των επιζώντων από καρκίνο της παιδικής ηλικίας συνεχίζει να αυξάνεται, η ολοκληρωμένη περίθαλψη, η θεραπεία και η παρακολούθηση είναι απαραίτητες για να βοηθηθούν οι νέοι σε ηλικία ασθενείς να αναρρώσουν καλά και να απολαύσουν τη βέλτιστη ποιότητα ζωής⁷³. Η νέα **«έξυπνη κάρτα επιζώντος από καρκίνο»** θα εξετάζει επίσης τις ιδιαιτερότητες των επιζώντων από καρκίνο της παιδικής ηλικίας, συμπεριλαμβανομένης της μακροχρόνιας παρακολούθησης της έκβασης και της πιθανής τοξικότητας των θεραπειών, της αποκατάστασης, της ψυχολογικής υποστήριξης, εκπαιδευτικών θεμάτων, της συνδεσιμότητας με το προσωπικό υγειονομικής περίθαλψης και της παροχής πληροφοριών σχετικά με το παρελθόν κλινικό ιστορικό. Η κάρτα θα βοηθήσει επίσης στην εξατομίκευση της παρακολούθησης των παιδιών-ασθενών, με τη συμβολή φροντιστών και σε συμφωνία με την οικογένεια. Πέρα από το ατομικό επίπεδο, το αναβαθμισμένο **ευρωπαϊκό σύστημα ενημέρωσης για τον καρκίνο**, με μια νέα ενότητα, ειδικά προσαρμοσμένη και αφιερωμένη στους παιδικούς καρκίνους, θα διευκολύνει την παρακολούθηση και την περαιτέρω έρευνα. Επιπλέον, η αναθεώρηση των **κανονισμών για τα ορφανά και τα παιδιατρικά φάρμακα** θα βελτιώσει τις συνθήκες για τη μελέτη και έγκριση νέων φαρμάκων κατά του καρκίνου για χρήση σε παιδιά.

Η Επιτροπή θα θεσπίσει το 2022 νέο **«ευρωπαϊκό δίκτυο νεαρών επιζώντων από καρκίνο»** για να συμπληρώσει τις δράσεις στο πλαίσιο της «πρωτοβουλίας για την βοήθεια παιδιών με καρκίνο», το οποίο θα συνδέει νεαρούς επιζώντες από καρκίνο και τις οικογένειές τους, καθώς και άτυπους και επίσημους φροντιστές. Το δίκτυο θα συμβάλει στην ενίσχυση της μακροπρόθεσμης παρακολούθησης των σχεδίων περίθαλψης του καρκίνου σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Ως εκπρόσωποι του δικτύου στα κράτη μέλη θα οριστούν παιδιά, έφηβοι και νεαροί ενήλικες επιζώντες. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στον περιορισμό του αποδιοργανωτικού αντικτύπου του καρκίνου στην εκπαίδευση παιδιών και νέων που επηρεάζονται από τον καρκίνο, είτε ως ασθενείς είτε ως φροντιστές.

Οι νεαροί καρκινοπαθείς θα υποστηρίζονται επίσης στο πλαίσιο της προτεινόμενης **αποστολής για τον καρκίνο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»**. Για παράδειγμα, η προβλεπόμενη πρωτοβουλία με τίτλο **«Παιδικός καρκίνος και καρκίνος σε εφήβους και νεαρούς ενήλικες: θεραπεύοντας περισσότερους και καλύτερα»** θα μπορούσε να αυξήσει την κατανόηση της έναρξης και εξέλιξης του καρκίνου και να ενισχύσει τον μετασχηματισμό της παιδιατρικής φροντίδας του καρκίνου με εμπειρισταωμένες πληροφορίες για την προώθηση της διάγνωσης, της θεραπείας και της υποστήριξης της επιβίωσης.

⁷³ https://siope.eu/media/wp-content/uploads/2013/09/European_Standards_final_2011.pdf.

Εμβληματική πρωτοβουλία για τον παιδιατρικό καρκίνο

- Δρομολόγηση της «Πρωτοβουλίας για την βοήθεια παιδιών με καρκίνο» ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε ταχεία και βέλτιστη ανίχνευση, διάγνωση, θεραπεία και περίθαλψη – 2021.

Άλλες πρωτοβουλίες

- Θέσπιση «ευρωπαϊκού δικτύου νεαρών επιζώντων από καρκίνο» – 2021-2022.
- Δρομολόγηση της πρωτοβουλίας «Παιδικός καρκίνος και καρκίνος σε εφήβους και νεαρούς ενήλικες» προς ενίσχυση της κατανόησης του παιδιατρικού καρκίνου – 2022-2025.

9. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα εφαρμοστεί, θα ενεργοποιηθεί και θα υποστηριχθεί χρησιμοποιώντας ολόκληρο το φάσμα των χρηματοδοτικών μέσων της Επιτροπής, με **συνολικό ποσό ύψους 4 δισ. EUR** που προορίζεται για δράσεις για την αντιμετώπιση του καρκίνου. Σημαντικό μερίδιο του μελλοντικού **προγράμματος EU4Health**, συνολικού ύψους 1,25 δισ. EUR, θα χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη των δράσεων και πρωτοβουλιών που περιγράφονται στο σχέδιο κατά του καρκίνου. Για παράδειγμα, κάποιες σημαντικές πρωτοβουλίες που θα λάβουν στήριξη αφορούν την «εφαρμογή της ΕΕ για κινητές συσκευές για την πρόληψη του καρκίνου», το «δίκτυο των ολοκληρωμένων κέντρων καρκίνου της ΕΕ», την «βοήθεια παιδιών με καρκίνο», την «καλύτερη ζωή για τους καρκινοπαθείς», το «Κέντρο Γνώσης για τον Καρκίνο» και το «διεπιστημονικό πρόγραμμα κατάρτισης της ΕΕ».

Οικονομική στήριξη θα παρέχεται επίσης και με άλλα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ, αντικατοπτρίζοντας τη συνολική κρατική προσέγγιση και την ποικιλομορφία των δράσεων που εμπίπτουν στο ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «**Ορίζων Ευρώπη**»⁷⁴ θα μπορούσε να προσφέρει συνολικά 2 δισ. EUR προς στήριξη της προβλεπόμενης αποστολής για τον καρκίνο και άλλων ερευνητικών έργων που σχετίζονται με τον καρκίνο, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών υποδομών και των συμπράξεων. Το πρόγραμμα Erasmus+, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας και οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie θα μπορούσαν να προσφέρουν συνολικά 500 εκατ. EUR για προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και έρευνας στον τομέα του καρκίνου⁷⁵. Το πρόγραμμα «**Ψηφιακή Ευρώπη**» θα παράσχει οικονομική υποστήριξη ύψους έως 250 εκατ. EUR σε έργο που σχετίζεται με τον καρκίνο και θα υποστηρίζει ευρύτερες ψηφιακές επενδύσεις, όπως σχετικά με τα ηλεκτρονικά δεδομένα, την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και τις ψηφιακές δεξιότητες, από τις οποίες θα ωφεληθεί ο τομέας της υγείας.

⁷⁴ Εκτός από την προτεινόμενη αποστολή για τον καρκίνο, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» χρηματοδοτεί ερευνητικά και πιλοτικά έργα στους θεματικούς τομείς υπό τον γενικό τίτλο «Υγεία» με προϋπολογισμό ύψους 8,2 δισ. EUR.

⁷⁵ Λόγω της φύσης αυτών των προγραμμάτων (από τη βάση προς την κορυφή), δεν μπορεί να παρέχεται χρηματοδότηση μέσω ειδικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Επομένως, το ενδεικτικό αυτό ποσό αντικατοπτρίζει τον προϋπολογισμό προηγούμενων έργων που σχετίζονται με τον καρκίνο κατά την περίοδο 2014-2020.

Τα **ταμεία της πολιτικής για τη συνοχή** (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ταμείο Συνοχής και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+) θα παρέχουν στήριξη στα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους με σκοπό τη βελτίωση της ανθεκτικότητας, της προσβασιμότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων υγείας τους. Σε αυτό το πλαίσιο, η χρηματοδότηση θα υποστηρίζει ποικίλες δράσεις, όπως την προαγωγή της υγείας και την πρόληψη νόσων, τη βελτίωση της πρόσβασης στην πρόληψη, την έγκαιρη ανίχνευση και τον προσυμπτωματικό έλεγχο, τη θεραπεία, καθώς και ερευνητικά και αναπτυξιακά έργα που σχετίζονται με την ογκολογία. Για παράδειγμα, τα κεφάλαια μπορούν να επενδύουν σε εξοπλισμό και υποδομές σε ογκολογικές πτέρυγες και κέντρα πρόληψης, στην ανάπτυξη και υλοποίηση τηλεϊατρικής και εφαρμογών και εργαλείων ηλεκτρονικής υγείας, ή σε δεξιότητες του υγειονομικού προσωπικού για την περίθαλψη του καρκίνου. Ενώ οι περισσότερες παρεμβάσεις θα εφαρμοστούν σε εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα, σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, τα προγράμματα Interreg στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης προσφέρουν επίσης δυνατότητες διασυνοριακής ή διακρατικής χρηματοδότησης⁷⁶.

Δεδομένου ότι τα ταμεία πολιτικής για τη συνοχή τελούν υπό επιμερισμένη διαχείριση, την ευθύνη για τον καθορισμό προτεραιοτήτων βάσει των υφιστάμενων αναγκών και την πραγματοποίηση των εν λόγω επενδύσεων έχουν τα κράτη μέλη και οι εθνικές και περιφερειακές αρχές τους. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται θερμά να αξιοποιήσουν πλήρως όλες τις επιλογές για την εφαρμογή των μέτρων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο κατά του καρκίνου.

Σύμφωνα με το δημοσιονομικό σχέδιο ανάκαμψης της ΕΕ με τίτλο «ΕΕ – Επόμενη Γενιά» δημιουργείται ένας άνευ προηγουμένου **μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας**, με προϋπολογισμό ύψους 672,5 δισ. EUR σε μη επιστρεπτέα στήριξη και δάνεια και με στόχο τη χρηματοδότηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Ο μηχανισμός θα στηρίξει την ανάκαμψη από την πανδημία COVID-19 και θα βοηθήσει να ξεπεραστεί ο οικονομικός και κοινωνικός της αντίκτυπος. Τα κράτη μέλη καλούνται να εντοπίσουν επενδύσεις, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται υποδομές υγείας, εξοπλισμός, ο ψηφιακός μετασχηματισμός της υγειονομικής περίθαλψης και η ικανότητα παραγωγής φαρμάκων και ιατροτεχνολογικών προϊόντων, ιδίως εάν συνδέονται με την αντιμετώπιση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων, οι οποίες θα καθοδηγήσουν τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις που πρέπει να υποστηριχθούν από τον μηχανισμό, συμπεριλαμβανομένης της περίθαλψης του καρκίνου.

Επιπλέον, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση θέσπισης **μέσου τεχνικής υποστήριξης**⁷⁷ για την παροχή πρακτικής υποστήριξης σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ που εκφράζουν ενδιαφέρον για θεσμικές, διοικητικές και αναπτυξιακές ενισχύσεις.

Σχετικές με τον καρκίνο επενδύσεις από κράτη μέλη και δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς θα μπορούσαν επίσης να κινητοποιηθούν μέσω εγγυήσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ, για παράδειγμα μέσω του προγράμματος InvestEU. Θα προσφέρει δάνεια και χρηματοδότηση ιδίων κεφαλαίων για επενδύσεις σε νοσοκομεία, υπηρεσίες πρωτοβάθμιας περίθαλψης και περίθαλψης

⁷⁶ Π.χ. στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg διασυνοριακής συνεργασίας για τη Euregio Μεύση-Ρήνου (Ααχεν-Μάαστριχτ-Λιέγη), τα πανεπιστημιακά νοσοκομεία συνεργάζονται όσον αφορά τη θεραπεία του καρκίνου: <https://www.oncocare.eu/> ή σπάνιων νόσων: <https://www.emradi.eu/en/about-emradi>.

⁷⁷ Το μέσο τεχνικής υποστήριξης (TSI) είναι ο διάδοχος του προγράμματος στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (SRSP).

σε επίπεδο κοινότητας, την ηλεκτρονική υγεία, στο εργατικό δυναμικό της υγειονομικής περίθαλψης και σε καινοτόμα προϊόντα, υπηρεσίες και μοντέλα περίθαλψης στον τομέα της υγείας. Για να διευκολυνθεί η χρήση ενωσιακών χρηματοδοτικών μέσων για επενδύσεις στον καρκίνο, η Επιτροπή θα **δημιουργήσει μηχανισμό ανταλλαγής γνώσεων προς ενημέρωση των κρατών μελών** σχετικά με τους διάφορους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς της ΕΕ και τους τρόπους αξιοποίησής τους.

10. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η Επιτροπή έχει μακροχρόνια συνεργασία σε θέματα υγείας, συμπεριλαμβανομένου του καρκίνου, με διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΠΟΥ και ο ΟΟΣΑ. Η εν λόγω συνεργασία θα συνεχιστεί με τον ΠΟΥ, για παράδειγμα εντός του πρόσφατα συμφωνηθέντος πλαισίου συνεργασίας για τις μη μεταδοτικές ασθένειες⁷⁸, ένα από τα σημαντικά σημεία εστίασης του οποίου είναι ο καρκίνος. Επιπλέον, η Επιτροπή θα ενισχύσει εκ νέου το έργο της με εξειδικευμένους οργανισμούς και φορείς όπως ο Διεθνής Οργανισμός Έρευνας για τον Καρκίνο του ΠΟΥ⁷⁹ ή το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μητρώων Καρκίνου⁸⁰, με σκοπό τη διευκόλυνση της συνεργασίας για την ανάληψη δράσης κατά του καρκίνου πέραν των συνόρων της ΕΕ. Περαιτέρω, η συνεχής στήριξη της ΕΕ για την ενίσχυση των συστημάτων υγείας σε χώρες εταίρους και την προώθηση της καθολικής υγειονομικής κάλυψης, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, συμβάλλει άμεσα στη βελτίωση της πρόληψης, της ανίχνευσης, της θεραπείας και της περίθαλψης του καρκίνου.

Από το έργο και τις δράσεις στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου θα επωφεληθούν και τρίτες χώρες, ιδίως μέσω της συλλογικής έρευνας στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων όπως ο καρκίνος η διεθνής συνεργασία θα ενισχυθεί σημαντικά εντός του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», ώστε να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε ταλέντα, γνώσεις, τεχνογνωσία, ομότιμους εμπειρογνώμονες, εγκαταστάσεις και αγορές παγκοσμίως. Επιπλέον, τα αποτελέσματα και τα στοιχεία που παράγονται από το σχέδιο κατά του καρκίνου, ιδίως οι βέλτιστες πρακτικές, τα διδάγματα που αντλήθηκαν, οι κατευθυντήριες γραμμές ή τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου, θα διατίθενται και μπορούν να εφαρμοστούν και να προσαρμοστούν στα εθνικά πλαίσια τρίτων χωρών. Η παροχή βοήθειας σε χώρες εταίρους όσον αφορά εκστρατείες προβολής για τον καρκίνο με την επί τόπου συμμετοχή αντιπροσωπειών της ΕΕ, διεθνών παραγόντων και υπηρεσιών του ΟΗΕ είναι κομβικής σημασίας για να υπάρξει ουσιαστικός αντίκτυπος. Για παράδειγμα, οι κατευθυντήριες γραμμές ή οι συστηματικές αναθεωρήσεις που παράγονται μέσω της πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καρκίνο του μαστού⁸¹ χρησιμοποιούνται ήδη, ή θα χρησιμοποιηθούν, σε πολλές χώρες εκτός της ΕΕ⁸².

⁷⁸ Κοινή δήλωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του περιφερειακού γραφείου του ΠΟΥ για την Ευρώπη με τίτλο «Βαθύτερη και προσανατολισμένη στα αποτελέσματα σύμπραξη για την υγεία στην Ευρώπη», της 14ης Σεπτεμβρίου 2020.

⁷⁹ <https://www.iarc.who.int/>.

⁸⁰ <https://www.enrcr.eu/>.

⁸¹ <https://healthcare-quality.jrc.ec.europa.eu/european-breast-cancer-guidelines>

⁸² Μπαχρέιν, Χιλή, Κίνα, Μεξικό, Τυνησία.

11. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ: ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Η Επιτροπή θα συγκροτήσει την **ομάδα υλοποίησης του σχεδίου κατά του καρκίνου** της ΕΕ για να ευθυγραμμίσει τις δράσεις και τις πολιτικές εντός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Η ομάδα θα συνεδριάζει τακτικά για να συζητά και να επανεξετάζει την εφαρμογή του σχεδίου κατά του καρκίνου και της προβλεπόμενης αποστολής για τον καρκίνο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Θα συνεργάζεται στενά με:

- τις επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που ασχολούνται με θέματα σχετικά με τον καρκίνο,
- κράτη μέλη (μέσω της διευθύνουσας ομάδας για την προαγωγή της υγείας, την πρόληψη νόσων και τη διαχείριση μη μεταδοτικών νόσων),
- το συμβούλιο της αποστολής για τον καρκίνο που θα λειτουργεί ως επιστημονική συμβουλευτική ομάδα και
- ομάδα επαφής ενδιαφερομένων φορέων, αποτελούμενη ιδίως από ομάδες ασθενών, που έχει συσταθεί στο πλαίσιο της πλατφόρμας πολιτικής της Επιτροπής για την υγεία.

Η Επιτροπή θα πραγματοποιεί συναντήσεις με εκπροσώπους αυτών των θεσμικών οργάνων και ομάδων ενδιαφερομένων ανά τακτά χρονικά διαστήματα, τουλάχιστον δύο φορές ετησίως. Η προσέγγιση αυτή θα επιτρέψει στα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τους ενδιαφερόμενους φορείς να συνεργαστούν με μεγαλύτερη συνέπεια και να ενστερνιστούν πλήρως το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου.

Η εφαρμογή του σχεδίου κατά του καρκίνου θα παρακολουθείται μέσω χάρτη πορείας υλοποίησης και δεικτών προόδου. Ο χάρτης πορείας και οι δείκτες θα αντικατοπτρίζουν τις δράσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο κατά του καρκίνου και θα υποβάλλονται σε τακτική επανεξέταση από την ομάδα υλοποίησης. Με βάση το ενισχυμένο ευρωπαϊκό σύστημα ενημέρωσης για τον καρκίνο, η Επιτροπή θα συλλέγει επίσης και θα δημοσιεύει τακτικά σχετικά δεδομένα με σκοπό την παρακολούθηση των τάσεων και την ενημέρωση με στοιχεία του μητρώου ανισοτήτων λόγω καρκίνου. Αυτό θα συμβάλει επίσης στην παρακολούθηση της προόδου όλων των δράσεων του σχεδίου κατά του καρκίνου, συμπεριλαμβανομένου του αντικτύπου τους στην ανταγωνιστικότητα, το περιβάλλον και την υγεία, πέρα από τον καρκίνο.

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα αναθεωρηθεί έως τα τέλη του 2024. Η επανεξέταση θα εκτιμήσει κατά πόσον η αναληφθείσα δράση είναι επαρκής για την επίτευξη των στόχων ή εάν απαιτούνται πρόσθετα μέτρα.

12. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Ευρώπη συλλογικά μπορεί να επιτύχει περισσότερα. Σε μια ισχυρή Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας, η αντιμετώπιση των αναγκών που δημιουργεί ο καρκίνος πρέπει να καταστεί κοινή πολιτική, επιχειρησιακή και επιστημονική προτεραιότητα. Οι Ευρωπαίοι αναμένουν και αξίζουν να ζουν σε μια κοινωνία που τους προστατεύει από τους καρκίνους που μπορούν να αποφευχθούν, που διασφαλίζει την έγκαιρη ανίχνευση και που παρέχει δίκαιη, οικονομικά προσιτή, υψηλής ποιότητας και βιώσιμη περίθαλψη του καρκίνου σε όσους τη χρειάζονται. Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου είναι μια φιλόδοξη στρατηγική που προσφέρει συγκεκριμένες λύσεις για την ικανοποίηση αυτών των προσδοκιών. Στόχος,

πρωτίστως, είναι η πρόληψη του καρκίνου και η διασφάλιση ότι οι καρκινοπαθείς, οι επιζώντες, οι οικογένειες και οι φροντιστές τους μπορούν να απολαμβάνουν υψηλή ποιότητα ζωής.

Η πανδημία COVID-19 έχει δημιουργήσει άνευ προηγουμένου προκλήσεις για την ΕΕ, τα κράτη μέλη της και τον πληθυσμό. Ωστόσο, από όλα τα διδάγματα που αντλήθηκαν το 2020, το σαφέστερο είναι ότι οι πολίτες θέτουν την υγεία στην κορυφή των προτεραιοτήτων τους και ότι προσδοκούν από την Ευρώπη να πράξει περισσότερο για να την προστατεύσει. Η πανδημία έχει καταδείξει ότι υπάρχει πολύ μεγάλη ισχύς στη συνεργασία, την αλληλεγγύη και την ενότητα του σκοπού. Αυτό το δίδαγμα ισχύει επίσης σε μεγάλο βαθμό για την πρόληψη, τη θεραπεία και την περίθαλψη του καρκίνου. Η επιτυχία του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου απαιτεί προσπάθεια από ολόκληρη την κοινωνία που θα ακολουθεί την προσέγγιση «υγεία σε όλες τις πολιτικές».

Η περίθαλψη του καρκίνου δεν αποτελεί πλέον αποκλειστική ευθύνη του τομέα της υγείας. Απαιτεί δέσμευση και συμμετοχή από ευρύ φάσμα τομέων και ενδιαφερομένων. Με δέκα εμβληματικές πρωτοβουλίες και πολλαπλές υποστηρικτικές δράσεις που εξετάζουν ολόκληρη την πορεία της νόσου, αποτελεί σχέδιο για την Ευρώπη. Δεν κάνει διακρίσεις, δίνοντας σε όλους τους ενδιαφερόμενους την ευκαιρία να συμβάλουν στην επιτυχία του και, πάνω από όλα, είναι ανθρωποκεντρικό, εστιάζοντας ανά πάσα στιγμή στις ανάγκες των ασθενών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί όλα τα κράτη μέλη, τους ενδιαφερόμενους και τους πολίτες σε ολόκληρη την ΕΕ να συνεργαστούν και να διασφαλίσουν ότι το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα αποδώσει αποτελέσματα. Μαζί, μπορούμε να αναστρέψουμε την αυξανόμενη τάση του καρκίνου σε ολόκληρη την ΕΕ και να διασφαλίσουμε ένα πιο υγιές, δίκαιο και βιώσιμο μέλλον για όλους, σύμφωνα με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Μαζί, μπορούμε να απομακρύνουμε τον φόβο και την αβεβαιότητα που συνοδεύουν τη διάγνωση του καρκίνου – και να τα αντικαταστήσουμε με γνώση, αποφασιστικότητα, αξιοπρέπεια και ελπίδα. Μαζί, μπορούμε να κάνουμε τη διαφορά και να νικήσουμε τον καρκίνο.